

OSKARAS VAILDAS

*Ledi Vindermir
veduckle*

edukacija

Vilnius, 2013

UDK 821.111(417)-2

Vi34

VILNIAUS UNIVERSITETO
BIBLIOTEKA

**PRIVALOMASIS
EGZ.**

ISBN 978-9955-20-838-9

Versta iš: Oscar Wilde. Lady Windermere's Fan. In: Plays.
Moscow: Foreign Languages Publishing House, 1961.

Iš anglų kalbos vertė
Narimantas Evaldas Samalavičius

© Narimantas Evaldas Samalavičius, 2013

© Leidykla „Edukologija“, 2013

Su meile ir susižavėjimu – brangiam
Robertui, Lytono grafiui, atminti.

VEIKĖJAI:

LORDAS VINDERMIRAS

LORDAS DARLINGTONAS

LORDAS AUGUSTAS LORTONAS

MISTERIS DAMBIS

MISTERIS SESILAS GREHEMAS

MISTERIS HOPERIS

PARKERIS – vyresnysis liokajus

LEDI VINDERMIR

HERCOGIENĖ BERVİK

LEDI AGATA KARLAIL

LEDI PLAIMDEIL

LEDI STATFILD

LEDI DŽEDBURI

MISIS KAUPĖ-KAUPĖ

MISIS ERLIN

ROZALI – kambarinė

Veiksmas vyksta mūsų dienomis Londone,
trunka 24 valandas. Prasideda antradienį penktą
valandą, o baigiasi trečiadienį pusę dviejų.

I veiksmas

vyksta mažojoje lordo Vindermiro namų svetainėje.

II veiksmas

vyksta didžiojoje lordo Vindermiro namų svetainėje.

III veiksmas

vyksta lordo Darlingtono apartamentuose.

IV veiksmas

ten pat, kur ir I veiksmas.

Pirmas
VEIKSMAS

Mažoji lordo Vindermiro namų svetainė Karltonhauzo terasoje. Centre ir dešinėje – durys. Dešinėje matyti komoda su knygomis ir stalas, o kairėje – sofa ir nedidelis staliukas arbatai. Stiklinės durys į terasą – kairėje.

Ledi Vindermir prie stalo kairėje į mėlyną vazą merkia rožes.

Įeina Parkeris.

PARKERIS. Ar jūsų malonybė šią popietę namuose?

LEDI VINDERMIR. Taip. Kas atvyko?

PARKERIS. Lordas Darlingtonas, mano ledi.

LEDI VINDERMIR (*minutėlę padvejojusi*). Pakviesk jį į viršų, ir, kad ir kas ateitų, – aš namie.

PARKERIS. Žinoma, mano ledi. (*Išėina pro centrinės duris.*)

LEDI VINDERMIR. Džiaugiuosi, kad jis atvyko. Geriausia su juo pasimatyti prieš šį vakarą.

Įeina Parkeris.

PARKERIS. Lordas Darlingtonas!

Pro centrinės duris įeina lordas Darlingtonas. Parkeris išėina.

LORDAS DARLINGTONAS. Laba diena, ledi Vindermir.

LEDI VINDERMIR. Laba diena, lorde Darlingtonai. Ne, rankos jums duoti negaliu – jos visos šlapios nuo rožių. Argi jos ne nuostabios? Šį rytą jas atvežė iš Selbio.

LORDAS DARLINGTONAS. Puikios rožės. (*Pamato ant stalo gulnčią vėduoklę.*) Kokia nuostabi vėduoklė! Ar galima pasižiūrėti?

LEDI VINDERMIR. Prašau. Patraukli, ar ne? Čia užrašytas mano vardas, bet ir šiaip... Aš pati ją ką tik pamačiau. Tai mano vyro dovana gimtadienio proga. Jūs žinote, kad šiandien mano gimimo diena?

LORDAS DARLINGTONAS. Iš tikrųjų? Nežinojau.

LEDI VINDERMIR (*vis dar užsiėmusi gėlėmis*). Taip, šiandien aš tapsiu pilnamete. Šiaip ar taip, tai svarbi diena mano gyvenime, tiesa? Todėl šįvakar rengiu pobūvį.

LORDAS DARLINGTONAS (*sėsdamasis*). Ak, ledi Vindermir, jeigu būčiau žinojęs! Visa gatvė priešais jūsų namą būtų nuklota gėlėmis – jūs žengtumėte per jas. Visos gėlės žydi jums.

Trumpa pauzė.

LEDI VINDERMIR. Lorde Darlingtonai, vakar Užsienio reikalų ministerijoje jūs mane užgavote. Regis, to jūs siekiate ir dabar.

LORDAS DARLINGTONAS. Aš, ledi Vindermir?

Įeina Parkeris ir liokajus su padėklų bei reikmenimis arbatai.

LEDI VINDERMIR. Padėkite ji ten, Parkeri. Galite eiti. (*Eina prie staliuko arbatai šluostydamosi rankas nosinaite ir atsisėda.*) Prieikite arčiau, lorde Darlingtonai.

Parkeris išeina pro centrinės duris.

LORDAS DARLINGTONAS (*su kėde eidamas prie staliuko arbatai*). Aš labai graužiuosi, ledi Vindermir. Pasakykite, ką gi ten iškrėčiau. (*Sėdasi prie staliuko kairėje.*)

LEDI VINDERMIR. Nagi jūs visą vakarą man sakėte kažkokius įmantrius komplimentus.

LORDAS DARLINGTONAS (*šypsodamasis*). Ak, pastaruoju metu mes taip nuskurdome, kad ir tegalime sakyti įmantrius komplimentus. Tik tai ir te-sugebame.

LEDI VINDERMIR (*purtydama galvą*). Ne, jūs nejuokaukite, aš kalbu rimtai. Aš nemėgstu komplimentų ir manau, kad vyras neturėtų manyti daręs moteriai malonumą, jei kalba visokias kvailystes, nors to iš tikrųjų negalvoja.

LORDAS DARLINGTONAS (*imdamas iš jos rankų pasiūlytą arbatą*). Tačiau aš sakau tai, ką galvoju.

LEDI VINDERMIR (*rimtai*). Aš manau, kad ne. Tačiau jūs man patinkat, todėl nenorėčiau pyktis. Jūs tai žinote. Bet jeigu jūs pasirodysit esąs toks pat kaip ir dauguma vyrų, aš jumis nusiviliu. Patikėkit, jūs esat geresnis už kitus vyrus, tačiau kartais man atrodo, kad apsimetate blogesniu, nei esate iš tikrųjų.

LORDAS DARLINGTONAS. Kiekvienas turime nedidelių silpnybių, ledi Vindermir.

LEDI VINDERMIR (*vis dar sėdėdama prie stalo*). Bet kam gi jūs savąją darote ypatingą?

LORDAS DARLINGTONAS (*vis dar sėdėdamas prie stalo*). Ak, šiais laikais tiek daug pasipūtėlių aplink vaidina gerus, kad, mano manymu, apsimesti blogu – tai šioks toks pasipriešinimas. Be to, jeigu apsimeti geru, pasaulis į tave žiūri labai rimtai. O apsimesdamas blogu, esi vertinamas nerimtai. Štai koks stulbinamas optimizmo kvailumas.

LEDI VINDERMIR. Vadinasi, jūs nenorite, kad pasaulis į jus žiūrėtų rimtai, lorde Darlingtonai?

LORDAS DARLINGTONAS. Ne, tik ne pasaulis. Kas gi tie, į kuriuos pasaulis žiūri rimtai? Nuobodžiausi žmonės, kokius tik galima įsivaizduoti, pradedant vyskupu ir baigiant paprasčiausia vidutinybe. Bet aš norėčiau, kad į mane rimtai žiūrėtųmėte jūs – būtent jūs, ledi Vindermir.

LEDI VINDERMIR. Kodėl? Kodėl būtent aš?

LORDAS DARLINGTONAS (*minutėlę padvejojęs*). Nes, man regis, mes galėtume būti geri draugai. Tad ir būkime. Vieną gražią dieną jums gali prireikti draugo.

LEDI VINDERMIR. Kodėl jūs taip sakote?

LORDAS DARLINGTONAS. Na, kiekvienam kartais reikia draugo.

LEDI VINDERMIR. Mano manymu, mes ir taip geri draugai, lorde Darlingtonai, tokie galime ir likti, jeigu jūs tik ne...

LORDAS DARLINGTONAS. Jeigu aš ne?..

LEDI VINDERMIR. Jeigu jūs tik nesugadinsite visko kalbėdamas ekstravagantiškas kvailystes. Jūs turbūt laikote mane puritone? Ką gi, iš tiesų aš šiek tiek puritoniška. Taip buvau auklėta ir džiaugiuosi

dėl to. Mano motina mirė, kai buvau visai maža, gyvenau su ledi Julija, vyresne tėvo seserimi. Ji buvo labai griežta, tačiau mokė mane to, ką pasaulis dažnai pamiršta – skirti blogį nuo gėrio. Ji nepripažino kompromisų. Nepripažįstu jų ir aš.

LORDAS DARLINGTONAS. Brangioji ledi Vindermir!

LEDI VINDERMIR (*atsilošdama sofoje*). Jūs į mane žiūrite kaip į atsiliekančią nuo šio amžiaus. Ką gi, tai tiesa! Bet aš nenorėčiau taikytis prie šio amžiaus.

LORDAS DARLINGTONAS. Jūs manote, kad mūsų amžius niekam tikęs?

LEDI VINDERMIR. Taip. Šiais laikais žmonės į gyvenimą žiūri kaip į azartinį lošimą. Bet taip nėra. Gyvenimas – tai priesaika. Priesaikos idealas – meilė. Meilės grynumas – auka.

LORDAS DARLINGTONAS (*šypsodamasis*). O, geriau būti, kuo tik nori, tik ne auka!

LEDI VINDERMIR (*pasilenkdama į priekį*). Nekalbėkite taip!

LORDAS DARLINGTONAS. Tačiau aš taip sakau. Aš tai jaučiu – ir žinau.

Pasirodo Parkeris.

PARKERIS. Tarnai klausia, mano ledi, ar šiam vakarui tiesti kilimus terasoje, ar ne?

LEDI VINDERMIR. Jūs, tikiuosi, nemanote, kad lis, lorde Darlingtonai?

LORDAS DARLINGTONAS. Negali būti, kad per jūsų gimtadienį lytų!

LEDI VINDERMIR. Parkeri, pasakykite jiems, kad tiestų.

Parkeris išeina.

LORDAS DARLINGTONAS (*vis dar sėdėdamas*). Vadinasi, jūs manote, – aš, žinoma, tik įsivaizduoju, – jeigu jauna pora, sakykim, dvejus metus gyvena vedę ir vyras staiga tampa intymiu moters, na, ne nepriekaištingos reputacijos moters, draugu: visada stengiasi su ja bendrauti, kartu pusryčiauti, galbūt net apmokėti jos sąskaitas, – jums atrodo, kad ir tada žmona neturi ieškoti paguodos?

LEDI VINDERMIR (*suraukdama antakius*). Paguodos?

LORDAS DARLINGTONAS. Taip. Aš manau, kad ji turėtų taip elgtis, bent jau turėtų tokią teisę.

LEDI VINDERMIR. Dėl to, kad vyras niekšas, ir žmona turi būti tokia pat?

LORDAS DARLINGTONAS. Niekšybė – baisus žodis, ledi Vindermir.

LEDI VINDERMIR. Niekšybė – baisus dalykas, lorde Darlingtonai.

LORDAS DARLINGTONAS. Žinot, man atrodo, kad geri žmonės pasauliui daro didelę žalą. Ir didžiausia jų blogybė, be abejo, yra tai, kad jie teikia blogiui tokią didelę reikšmę. Tiesiog absurdiška žmones skirstyti į gerus ir blogus. Žmonės būna arba žavūs, arba nuobodūs. Man patinka žavūs, ir jūs, ledi Vindermir, negalite jiems nepriklausyti.

LEDI VINDERMIR (*stodamasi ir eidama į dešinę prieš jį*). Ką gi, lorde Darlingtonai, sėdėkite, aš tik noriu pataisyti puokštę. (*Prieina prie stalo dešinėje.*)

LORDAS DARLINGTONAS (*pakildamas ir pas-tumdamas kėdę*). Ir aš turiu pasakyti, kad jūs per griežtai žiūrite į modernų gyvenimą, ledi Vindermir. Žinoma, apie jį kai kas nekaip atsiliepia. Pavyzdžiui, dauguma šių laikų moterų – savanaudės.

LEDI VINDERMIR. Nekalbėkite apie tokius žmones.

LORDAS DARLINGTONAS. Ką gi, palikime savanaudžius žmones ramybėje – jie, be abejo, yra siau-

bingi. Tačiau nejaugi jūs iš tikrųjų manote, kad, jei moteris, kaip sakoma, nusidėjo, jai negalima atleisti?

LEDI VINDERMIR (*stovėdama prie stalo*). Aš manau, kad ne.

LORDAS DARLINGTONAS. O vyrui? Ar jums atrodo, kad vyrams turi būti taikomi tokie patys reikalavimai kaip ir moterims?

LEDI VINDERMIR. Žinoma.

LORDAS DARLINGTONAS. Man regis, gyvenimas pernelyg sudėtingas, kad jį būtų galima riboti tokiomis griežtomis taisyklėmis.

LEDI VINDERMIR. Jei mes laikytumėmės šių „griežtų taisyklių“, gyvenimas būtų daug paprastesnis.

LORDAS DARLINGTONAS. Ir nėra jokių išimčių?

LEDI VINDERMIR. Ne!

LORDAS DARLINGTONAS. Ak, ir vis dėlto kokia jūs žavi puritonė!

LEDI VINDERMIR. Epitetas visiškai nebūtinas, lorde Darlingtonai.

LORDAS DARLINGTONAS. Kitaip aš negalėjau. Sugebu atsisipirti viskam, tik ne pagundai.

LEDI VINDERMIR. Neapsimeskit silpnavaliu – tai dabar labai madinga.

LORDAS DARLINGTONAS (*žiūrėdamas į ją*). Bet
aš tik apsimetu, ledi Vindermir.

Pro centrinės duris įeina Parkeris.

PARKERIS. Hercogienė Bervik ir ledi Agata Karlail.

*Įeina hercogienė Bervik ir ledi Agata Karlail.
Parkeris išeina.*

HERCOGIENĖ BERVIK (*eidama prie ledi Vindermir ir sveikindamasi su ja*). Brangioji Margarita, kaip malonu jus matyti! Ar prisimenate Agatą? (*Eidama prie lordo Darlingtono*) Laba diena, lorde Darlingtonai. O jūsų su savo dukrele nesupažindinsiu – jūs pernelyg pagedęs žmogus.

LORDAS DARLINGTONAS. Nekalbėkite taip, hercogiene. Kaip pagedęs žmogus, esu visiškai nevykėlis. Daugelis net sako, kad per visą gyvenimą nė karto nesu pasielgęs netinkamai. Žinoma, taip jie kalba tik man už akių.

HERCOGIENĖ BERVIK. Argi jis ne siaubingas? Agata, tai lordas Darlingtonas. Tačiau atmink: ne-

galima tikėti nė vienu jo žodžiu. (*Lordas Darlingtonas sveikinas su ledi Agata.*) Ne, nereikia arbatos, brangioji. (*Eina ir sėdasi ant sofos.*) Mes ką tik gėrėme arbatą pas ledi Makbi. Atvirai kalbant, buvo tokia prasta arbata, jos tiesiog buvo neįmanoma gerti. Tačiau nereikia stebėtis – tos arbatos parūpina jos žmonas... Agata taip jaudinasi dėl šiandieninio pokylio, brangioji Margarita.

LEDI VINDERMIR (*sėsdamasi*). Ak, tik nemanykit, kad tai bus pokylis, hercogiene. Tai tik šokių vakaras mano gimimo dienos proga – visai nedidelis ir ankstyvas.

LORDAS DARLINGTONAS (*stovėdamas prie jos*). Labai nedidelis, ankstyvas ir tik rinktinei publikai, hercogiene.

HERCOGIENĖ BERVİK (*sėdėdama ant sofos*). Žinoma, kad rinktinei publikai. Jūsų namuose, Margarita, tik tokia ir gali lankytis. Tai vieni iš nedaugelio Londono namų, į kuriuos galiu pasiimti Agatą ir būti visiškai rami dėl brangaus Berviko. Ir kurgi ritasi visuomenė? Patys baisiausi žmonės stengiasi patekti visur. Jie, žinoma, ateina ir į mano vakarus – vyrai labai pyksta, jeigu jų nepakvieti. Kas nors turėtų padaryti tam galą.

LEDI VINDERMIR. Aš tai padarysiu, hercogiene. Mano namuose nebus nė vieno su bent kiek suteršta reputacija.

LORDAS DARLINGTONAS (*sėdėdamas*). Oi, neskyskite taip, ledi Vindermir. Tokiu atveju aš niekada nebūčiau įleistas!

HERCOGIENĖ BERVİK. A, vyrai visai nesvarbu. Kitas reikalas – moterys. Mes geros, bent jau dalis mūsų. Tačiau mus paprasčiausiai išstumia iš gyvenimo. Vyrai tikrai pamirštų mus, jeigu retkarčiais savo nuobodžiais priekabiais jiems neprimintume, kad bent turime tokią teisę.

LORDAS DARLINGTONAS. Įdomus dalykas tos vedybos, hercogiene. Žaidimas, kuris, beje, jau išeina iš mados: žmonai atitenka garbė, tačiau ji visuomet praranda laimikį.

HERCOGIENĖ BERVİK. Laimikį? Ar tai kartais ne vyras, lorde Darlingtonai?

LORDAS DARLINGTONAS. Taip, šiuolaikiniam vyrui tai būtų visai neblogas pavadinimas.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ir vis dėlto, lorde Darlingtonai, jūs visiškai sugedę!

LEDI VINDERMIR Lordas Darlingtonas trivialis.

LORDAS DARLINGTONAS. Ak, ledi Vindermir, nekalbėkite taip!

LEDI VINDERMIR. O kodėl jūs taip trivialiai kalbate apie gyvenimą?

LORDAS DARLINGTONAS. Todėl, kad, mano manymu, gyvenimas pernelyg svarbus, kad apie jį galima būtų kalbėti rimtai.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ką jis turi galvoje? Lorde Darlingtonai, būkite nuolaidus mano skurdžiai vaizduotei ir paaiškinkite, ką jūs tuo norėjote pasakyti? (*Eina prie jo.*)

LORDAS DARLINGTONAS (*artinasi prie jos*). Manau, kad neverta, hercogiene. Šiais laikais būti suprastam – tai tas pat, kas būti perprastam. (*Atsi-sveikina su hercogiene.*) Na (*eina prie ledi Vindermir*), viso gero, ledi Vindermir. Ar galiu šiandien ateiti? Prašau, leiskite.

LEDI VINDERMIR (*atsistoja ir eina su juo prie durų*). Taip, žinoma, galite ateiti. Tačiau aš jums draudžiu skleisti savo kvailas, veidmainiškas mintis.

LORDAS DARLINGTONAS (*šypsodamasis*). O! Jūs pradodate mane auklėti. Tačiau ką nors auklėti pavojinga, ledi Vindermir (*linkteli ir išeina pro scenos viduryje esančias duris*).

HERCOGIENĖ BERVİK (*jau atsistojusi, vaikšto po kambarį*). Koks žavus ir pagedęs padaras! Man jis taip patinka! Džiaugiuosi, kad jis išėjo. Kaip jūs šiandien nuostabiai atrodote! Ir kurgi jūs siūdinatės savo apdarus?.. O dabar aš turiu pasakyti, kad man jūsų labai gaila, brangioji Margarita. (*Eina ir atsisėda ant sofos šalia ledi Vindermir.*) Agata, brangioji!

LEDI AGATA. Taip, mama. (*Atsistoja.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Ar nenueitum pažiūrėti štai to fotografijų albumo?

LEDI AGATA. Taip, mama. (*Eina prie stalo kairėje.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Miela mergytė! Jai taip patinka Šveicarijos vaizdai! Man regis, labai tyras skonis. Bet man tikrai jūsų labai gaila, Margarita.

LEDI VINDERMIR (*šypsodamasi*). Kodėl, hercogiene?

HERCOGIENĖ BERVİK. Dėl tos baisios moters. Ji gražiai rengiasi, tačiau tai tik dar blogiau – toks nevykęs pavyzdys kitoms. Augustas – jūs žinote mano bešlovį brolių – tokia našta mums visiems... Taigi jis dėl jos visiškai prarado protą. O tai baisiai nemalonu, nes ji nepageidautina aukštuomenėje. Visos moterys turi praeiti, bet ji – mažiausiai tuziną, ir nė dėl vieno paklydimu netenka abejoti.

LEDI VINDERMIR. Apie ką jūs kalbate?

HERCOGIENĖ BERVİK. Apie misis Erlin.

LEDI VINDERMIR. Misis Erlin? Aš niekada apie ją negirdėjau. Bet ką gi aš turiu bendro su ja?

HERCOGIENĖ BERVİK. Mano vargšas vaikelis! Agata, brangioji!

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ar nenorėtum nueiti į terasą ir pasigrožėti saulėlydžiu?

LEDI AGATA. Taip, mama. (*Eina pro stiklines duris kairėje.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Žavi mergaitė! Jai taip patinka saulėlydžiai! Kokie subtilūs jausmai, ar ne? Pagaliau juk nėra nieko nuostabiau už gamtą, tiesa?

LEDI VINDERMIR. Kas atsitiko, hercogiene? Kodėl jūs su manimi kalbate apie tą moterį?

HERCOGIENĖ BERVİK. Jūs iš tikrųjų nieko nežinote? Sakau jums, mes visi dėl to baisiai nusiminę. Vakar pas brangiąją ledi Džensen visi apie tai tik ir kalbėjo. Bet kuris kitas vyras Londone, bet kad Vindermiras taip elgtųsi, – tai iš tiesų stulbina.

LEDI VINDERMIR. Mano vyras? Kas gi jį saisto su ta moterimi?

HERCOGIENĖ BERVIK. Taigi, brangioji, kas gi? Tai ir stebina. Jis ją be perstojo lanko, išbūna ten valandų valandas, ir kol jis tenai, ji nieko neįsileidžia. Nedaugelis moterų pas ją lankosi, bet ji turi daug draugų tarp susikompromitavusių vyrų – kad ir mano broliukas, kaip jau sakiau. Tai Vindermiro padėtį daro itin nemalonią. Mes jį laikėme pavyzdingu vyru, bet bijau, kad šį kartą nėra jokių abejonių. Mano brangios dukterėčios, – jūs turbūt žinote tas mergaites Sevil, – tokios namisėdos, nors ir baisiai negražios, tačiau tokios geros. Visą laiką sėdi prie lango ir ką nors veikia: kartais siuva visokius baisesius rūbus neturtėliams, tai, man regis, jiems labai naudinga šiomis bjauriomis socializmo dienomis, o ta baisi moteris išsinuomojo namą tiesiai priešais jas, Kezon gatvėje, – tokioje garbingoje gatvėje! Ir kas gi darosi! Jos man sakė, kad Vindermiras lankosi ten keturis penkis kartus per savaitę. Jos jį mato, – ir negali nematyti, – todėl, nors ir nėra plepios, bet apie tai, žinoma, pasakoja kiekvienam. Tačiau blogiausia, kad ji iš kažkur gauna baisesias sumas pinigų, nors man sakė, jog prieš pusmetį atvažiavo į Londoną kišenėje neturėdama nė penio. O dabar ji turi tą nuostabų namą Meifire, kiekvieną dieną nuosava karieta

ir poniu važinėjasi Haidparke. Ir visa tai nuo tada, kai susipažino su vargšeliu Vindermiru.

LEDI VINDERMIR. O, negaliu tuo patikėti!

HERCOGIENĖ BERVİK. Bet tai tikra tiesa, mano brangioji. Visas Londonas tai žino. Štai todėl aš nusprendžiau ateiti pas jus ir pasiūlyti jums štai ką – išvykite su Vindermiru į Homburgą ar Aikšą, kur jis turėtų šioką tokį užsiėmimą, o jūs galėtumėte jį sekti visą dieną. Patikėkite, brangioji, kartais ir aš, kai mes buvome neseniai vedę, turėdavau apsimesti sunkiai serganti ir gerti pačius neskaniausius mineralinius vandenius, kad tik kaip nors ištraukčiau Berviką iš miesto. Jis labai mėgo naujus įspūdžius. Tačiau pinigų niekada nešvaistydavo. Tam jis per daug principingas.

LEDI VINDERMIR (*pertraukdama ją*). Hercogiene, hercogiene, tai neįmanoma! (*Stojasi ir eina į kambario vidurį.*) Mes tik dveji metai vedę. Mūsų mažyliui – vos šeši mėnesiai. (*Sėdasi ant kėdės prie stalo kairėje.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. A, brangus vaikutis! Kaip laikosi mažylė? Tai mergaitė ar berniukas? Tikiuosi, mergaitė, ak, tiesa, prisiminiau – berniukas! Labai gaila, juk berniukai tokie negeri. Manasis visiškai nedorovingas. Nepatikėtumėte, kada jis grįžta

namo. O juk prieš porą mėnesių baigė Oksfordą – iš tiesų nežinau, ko juos ten moko.

LEDI VINDERMIR. Argi visi vyrai blogi?

HERCOGIENĖ BERVİK. O, visi, visi be išimties. Ir jie neišauklėjami. Vyrai sensta, bet geresni netampa.

LEDI VINDERMIR. Mes su Vindermiru susituokėme iš meilės.

HERCOGIENĖ BERVİK. Taip, iš pradžių visiems taip. Mano sutikimą Bervikas gavo tik dėl to, kad nuolat brutaliai grasino nusižudysiąs. Nepraėjus nė metams, jis jau lakstė paskui kiekvieną suknelę – bet kokios spalvos, bet kokios formos, bet kokios medžiagos. Tiesą sakant, jau medaus mėnesio pabaigoje aš jį užklupau merkiant akį mano kambarinei – tokiai mielai tvarkingai mergaitei. Iškart ją atleidau ir nedaviau rekomendacijos – ne, prisiminiau, perleidau seseriai; vargšas seras Džordžas toks trumparegis, kad, maniau, nekenks. Bet, pasirodė, klydau – labai jau negražiai išėjo. (*Atsistoja.*) O dabar, mano brangioji, turiu jau eiti – mes pakviestos pietų. Ir neimkite taip giliai į širdį šios trumpalaikės Vindermiro užgaidos. Paprasčiausiai išvažiokite su juo į užsienį – ir jis grįš pas jus.

LEDI VINDERMIR. Grįš pas mane?

HERCOGIENĖ BERVİK. Taip, brangioji. Tos siaubingos moterys atima mūsų vyrus, bet jie visada grįžta, nors, tiesa, ir šiek tiek sugadinti. Tik nekelkit scenų – vyrai to nemėgsta!

LEDI VINDERMIR. Labai malonu, kad atvykote ir pasakėte man apie tai, hercogiene. Bet savo vyro neištikimybę aš netikiu.

HERCOGIENĖ BERVİK. Nuostabus vaikas! Kadaise ir aš tokia buvau. Bet dabar jau žinau, visi vyrai – baidyklės. (*Ledi Vindermir skambina varpelio.*) Jums belieka tik gerai jį maitinti. Geras virėjas daro stebuklus, o jūs tokį, žinau, turite. Mano brangioji Margarita, tikiuosi, jūs neverksite...

LEDI VINDERMIR. Galite neabejoti, hercogiene, aš niekada neverkiu.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ir teisingai darote, brangioji. Verkimas – paguoda eilinei moteriai, o gražiai – pražūtis. Agata, brangioji!

LEDI AGATA (*jeina iš kairės*). Taip, mama. (*Sustoja prie arbatinio staliuko.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Ateik ir atsisveikink su ledi Vindermir bei padėkok jai už šį nuostabų priėmimą. (*Sugrįždama*) Tiesa, vos nepamiršau padėkoti

jums už kvietimą, kurį jūs nusiuntėte tam jaunam turtingam australui Hoperiui, kuriuo visi dabar taip susidomėję. Jo tėvas prasiskynė kelią pardavinėdamas kažkokius konservus apvaliose skardinėse, – visai skanius, manau, – tai maistas, kurio tarnai visada atsisako. Tačiau jo sūnus – labai įdomus jaunuolis. Atrodo, jį sužavėjo protingos mano brangiosios Agatos kalbos. Žinoma, mums bus labai skaudu su ja skirtis, tačiau, mano manymu, motina nejaučia tikro prisirišimo, jei neišsiskiria su dukra kiekvieną sezoną. (*Parkeris atidaro duris centre.*) Ir prisiminkite mano patarimą – iškart išvažiuokite su juo iš Londono, tai vienintelė išeitis. Dar kartą iki pasimatymo; eikš šen, Agata.

Hercogienė Bervik ir ledi Agata išeina.

LEDI VINDERMIR. Kaip baisu! Dabar suprantu, kodėl lordas Darlingtonas pasakojo apie jauną, vos dvejus metus vedusią porą. Tačiau tai negali būti tiesa – jis kalbėjo apie tai moteriai išleistas baisias pinigų sumas. Aš žinau, kur Arturas laiko savo banko knygelę, – viename iš komodos stalčių. Tuoj pat galiu išsiaiškinti. Ką gi, taip ir padarysiu. (*Atidaro stalčių.*)

Ne, tai kažkoks bjaurus nesusipratimas. (*Atsistoja ir nueina nuo stalo.*) Kažkokie kvaili tauškalai! Jis myli mane! Mane! Bet kodėl nepažiūrėjus? Pagaliau aš jo žmona ir turiu tokią teisę. (*Grįžta prie rašomojo stalo, išsiima knygėlę ir, versdama puslapį po puslapio, atidžiai skaito. Tada su pasitenkinimu veide nusišypso.*) Taip ir maniau. Toje kvailioje istorijoje nėra nė žodžio teisybės! (*Įdeda knygėlę atgal į stalčių. Išsiima kitą.*) Kita – asmeninė – užrakinta! (*Bando atrakinti, tačiau nepajėgia. Pamačiusi ant stalo peiliuką popieriui, juo nuplėšia viršelį. Vos pažvelgusi į pirmą puslapį, atšoka.*) Misis Erlin – 600 svarų, misis Erlin – 700 svarų, misis Erlin – 400 svarų. O, tai tiesa! Tiesa! Kokia niekšybė!

Įeina lordas Vindermiras.

LORDAS VINDERMIRAS. Na, brangioji, ar jau atsiuntė vėduoklę? (*Eina prie jos ir pastebi knygėlę.*) Margarita, tu atplėšei mano banko knygėlę. Tu neturėjai teisės.

LEDI VINDERMIR. Tau nepatinka, kad esi demaskuotas, taip?

LORDAS VINDERMIRAS. Man nepatinka, kai žmona seka vyrą.

LEDI VINDERMIR. Aš tavęs neseku. Apie šios moters egzistavimą aš sužinojau vos prieš pusvalandį. Kažkam manęs pagailo, ir man papasakojo apie tai, ką žino jau visas Londonas – apie tavo kasdienius vizitus į Kezon gatvę, apie beprotišką meilę ir apie pinigus, kuriuos tu švaistai tai bešlovei moteriai!

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita! Nekalbėk apie misis Erlin tokiu tonu! Tu nežinai, kaip tai neteisinga.

LEDI VINDERMIR. Labai jau rūpiniesi misis Erlin garbe! O apie mane pagalvojai?

LORDAS VINDERMIRAS. Tavo garbė nepaliesta, Margarita. Tu juk nemanai, kad aš... (*Deda knygutę atgl į stalčių.*)

LEDI VINDERMIR. Man atrodo, kad tu keistai leidi pinigus, štai ir viskas. Tik nemanyk, kad man rūpi pinigai. Dėl manęs tu gali iššvaistyti viską, ką mes turime. Bet kaip tu, kuris mane mylėjo, kuris mane mokė mylėti, – kaip tu galėjai nuo tikros meilės smukti ligi parduodamos – štai kas mane jaudina. O, tai siaubinga! (*Sėdasi ant sofos.*) Ir aš turiu jaustis pažeminta! Tu gi nieko nejauti. Aš sutripta, sumindžiota. Tu negali įsivaizduoti, kokie dabar šlykštūs man atrodo pastarieji šeši mėnesiai – kiekvienas tavo bučinyš mano atmintyje suteptas.

LORDAS VINDERMIRAS (*eidamas prie jos*). Ne-
kalbėk taip, Margarita! Nieko kito pasaulyje, be ta-
vęs, aš nemyliu.

LEDI VINDERMIR (*stodamasi*). Tuomet kas toji
moteris? Kodėl tu jai išnuomojai namą?

LORDAS VINDERMIRAS. Aš jai namo nenuo-
mojau.

LEDI VINDERMIR. Tu davai jai pinigų – tai tas pat.

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, nuo tada,
kai aš susipažinau su misis Erlin...

LEDI VINDERMIR. O misteris Erlin irgi egzis-
tuoja, ar tai tik mitinė būtybė?

LORDAS VINDERMIRAS. Jos vyras mirė prieš
daugelį metų. Šiame pasaulyje ji vienai viena.

LEDI VINDERMIR. Ir jokių giminių? (*Pauzė.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Jokių.

LEDI VINDERMIR. Keistoka, ar ne?

LORDAS VINDERMIRAS. Aš jau pradėjau tau
pasakoti ir, maldauju, išklausk mane – nuo tada,
kai ją pažįstu, ji elgėsi deramai. Jei kažkada...

LEDI VINDERMIR. Man nereikia jos gyvenimo
smulkmenų!

LORDAS VINDERMIRAS. Aš ir nesiruošiu tau
jų pasakoti. Aš paprasčiausiai noriu pasakyti, kad

kažkada misis Erlin buvo gerbiama, mylima. Ji iš geros šeimos, priklausė aukštuomenei ir... neteko viso to – tiesą sakant, pati atsisakė. O tai itin baisu. Galima išverti įvairias nesėkmes, primestas išorinio pasaulio, nelaimingus atsitiktinumus. Tačiau kentėti dėl savo paties klaidų – štai kur gyvenimo kančia. Tai atsitiko prieš dvidešimt metų. Ji dar buvo visai mergaitė, o žmona – gerokai trumpiau nei tu.

LEDI VINDERMIR. Ji manęs nedomina – ir ne-lygink jos su manim. Tai neetiška. (*Sėdasi prie stalo dešinėje.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, tu gali ją išgelbėti. Ji nori grįžti į padorią visuomenę ir nori, kad tu jai padėtum. (*Eina prie jos.*)

LEDI VINDERMIR. Aš?!

LORDAS VINDERMIRAS. Taip, tu.

LEDI VINDERMIR. Ak, tai tiesiog įžūlu! (*Pauzė.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, aš atėjau prašyti tavęs didelės paslaugos. Ir vis vien prašau, nors tu ir sužinojai tai, ko aš niekada nebūčiau norėjęs, kad sužinotum: kad daviau misis Erlin daug pinigų. Aš noriu, kad tu ją pakviestum į šiandieninį pobūvį. (*Stojasi jai iš kairės.*)

LEDI VINDERMIR. Tu išprotėjai! (*Stojasi*)

LORDAS VINDERMIRAS. Aš maldauju tavęs. Ją gali apkalbinėti kas ir kiek nori, tačiau nieko tikro, kas galėtų ją apjuodinti, jie nežino. Ji jau lankėsi kai kuriuose namuose – ne iš tų, žinoma, kur lankaisi tu, tačiau vis dėlto ten eina moterys, priklausančios vadinamajai aukštuomenei. Tačiau to neužtenka. Ji nori, kad kartą ir tu ją priištum.

LEDI VINDERMIR. Nori pasidžiaugti savo pergale?

LORDAS VINDERMIRAS. Ne, ne dėl to. Bet ji žino, kad tu esi gera moteris, ir, jeigu ji čia bent kartą apsilankytų, jai atsivertų kelias į geresnį ir ramesnį gyvenimą. Nejaugi tu nepadėsi moteriai, kuri nori grįžti atgal?

LEDI VINDERMIR. Ne! Jeigu moteris iš tikrųjų gailisi, ji niekada nenorės grįžti į aukštuomenę, kuri matė jos gėdą ar pati ją pražudė.

LORDAS VINDERMIRAS. Aš labai tavęs prašau.

LEDI VINDERMIR (*eidama prie durų dešinėje*). Aš einu persirengti pietums ir prašau šiandien daugiau nekalbėti šia tema. Arturai, (*eina prie jo*) tu manai, kad, jei aš neturiu nei tėvo, nei motinos, vadinasi, esu vienai viena šiame pasaulyje, ir tu gali su manimi elgtis kaip tinkamas? Tu klysti. Aš turiu draugų, daug draugų.

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, tu kalbi neteisingai ir neapgalvotai. Aš su tavimi nesiginčysiu, bet kartoju: pakviesk misis Erlin šį vakarą.

LEDI VINDERMIR. Nieko panašaus aš nedarysiu! (*Eina prie durų.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Tu atsisakai?

LEDI VINDERMIR. Griežtai!

LORDAS VINDERMIRAS. Ak, Margarita, padaryk tai dėl manęs; tai paskutinė jos viltis.

LEDI VINDERMIR. Bet kodėl aš?

LORDAS VINDERMIRAS. Kokios žiaurios geros moterys!

LEDI VINDERMIR. Kokie silpni blogi vyrai!

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, nè vienas vyras negali būti vertas savo žmonos, – tai tikra tiesa, – bet tu negalvok, kad aš galėčiau, – o, pagalvot baisu!

LEDI VINDERMIR. O kodėl gi tu turėtum būti kitoks nei visi? Man sakė, jog vargu ar Londone yra vyras, kuris neeikvoja savo gyvenimo kokiai nors gėdingai aistrelei!

LORDAS VINDERMIRAS. Aš ne iš tokių.

LEDI VINDERMIR. Nesu tuo tikra!

LORDAS VINDERMIRAS. Tu tikra tuo širdyje. Tačiau negilink bedugnės tarp mūsų. Dievai mato,

kad per paskutines kelias minutes mes pakankamai
nutolome vienas nuo kito. Sėsk ir parašyk kvietimą.

LEDI VINDERMIR. Niekas pasaulyje neprivers
manęs to padaryti!

LORDAS VINDERMIRAS (*eidamas prie rašomojo
stalo*). Ką gi, tuomet aš tai padarysiu. (*Paskambina
elektriniu skambučiu, paskui atsisėda ir rašo kvietimą.*)

LEDI VINDERMIR. Tu nusprendei ją pakviesti?
(*Eina prie jo.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Taip.

Pauzė. Įeina Parkeris.

PARKERIS. Klausau, milorde. (*Eina prie jo.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Pasirūpink, kad šis
laiškas būtų nusiųstas misis Erlin į Kezon gatvę
84a. (*Atiduoda jį Parkeriui.*) Atsakymo nereikia.

Parkeris išeina.

LEDI VINDERMIR. Arturai, jei ta moteris ateis,
aš ją įžėisiu.

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, nekalbėk taip.

LEDI VINDERMIR. Aš nejuokauju.

LORDAS VINDERMIRAS. Vaikeli, jeigu tu taip padarysi, visos Londono moterys tavęs baisiai gailės.

LEDI VINDERMIR. Visos geros Londono moterys man pritars. Mes buvome pernelyg nuolaidžios. Mes turime parodyti pavyzdį. Šįvakar aš tai pradėsiu. (*Ima nuo stalo vėduoklę.*) Taip, šią vėduoklę tu man padovanojai gimimo dienos proga; jeigu ta moteris peržengs mano namų slenkstį, aš jai suduosiu ja per veidą.

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, tu negali to padaryti!

LEDI VINDERMIR. Tu manęs nepažįsti! (*Eina prie durų dešinėje.*)

Ieina Parkeris.

LEDI VINDERMIR. Parkeri!

PARKERIS. Klausau, miledi.

LEDI VINDERMIR. Aš pietausiu savo kambaryje. Tiesą sakant, valgyti aš visai nenoriu. Pasirūpinkite, kad ligi pusės vienuoliktos viskas būtų paruošta. Ir, Parkeri, pasistenkit šį vakarą kaip galima aiškiau tarti svečių pavardes. Kartais jūs pranešinėjate taip greitai, kad aš susipainioju. O man būtina jas girdėti visiškai aiškiai – kad nesuklyščiau. Jūs supratote mane, Parkeri?

PARKERIS. Taip, miledi.

LEDI VINDERMIR. Galite eiti.

Parkeris išeina pro centrinės duris.

LEDI VINDERMIR (*kreipdamasi į lordą Vindermirą*).

Arturai, jei ta moteris čia ateis – aš tave įspėju...

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, tu mus prazudysi.

LEDI VINDERMIR. Mus? Nuo šiol mūsų keliai išsiskiria. Bet jeigu tu nori išvengti viešo skandalo, tuoj pat parašyk tai moteriai, kad aš draudžiu jai ateiti!

LORDAS VINDERMIRAS. Aš to nepadarysiu... negaliu... ji turi ateiti!

LEDI VINDERMIR. Tada aš padarysiu būtent tai, ką jau sakiau. (*Eina prie durų dešinėje.*) Tu man nepalieki pasirinkimo. (*Pasišalina.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*šaukdamas ją*). Margarita! Margarita! (*Pauzė.*) O Dieve! Ką man daryti? Aš nedrįstu jai pasakyti, kas ta moteris. Ji numirtų iš gėdos. (*Susmunka ant kėdės ir užsidengia veidą rankomis.*)

Uždanga.

Antras
VEIKSMAS

Didžioji lordo Vindermiro namų svetainė. Scenos gilumoje, dešinėje, – durys į salę, ten groja orkestras. Kairėje – durys, pro kurias įeina svečiai. Toliau, kairėje, – durys į apšviestą terasą. Palmės, gėlės, ryški šviesa. Kambarys pilnas svečių. Ledi Vindermir juos sutinka.

HERCOGIENĖ BERVİK. Keista, kad nėra lordo Vindermiro. Misteris Hoperis taip pat vėluoja. Ar tu palikai jam tuos penkis šokius, Agata?

Eina į scenos vidurį.

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK (*sėdasi ant sofos*). Parodyk man savo knygutę. Labai džiaugiuosi, kad ledi Vindermir grąžino šokių sąrašus – be jų motinos visai bejėgės. Ak, kokia tu naivi. (*Išbraukia porą vardų*.) Padoriai mergaitei netinka šokti su šeimų jaunėliais! Tai lengvabūdiška. Paskutinius du šokius tau geriau praleisti terasoje su misteriu Hoperiu.

Iš šokių salės įeina misteris Dambis ir ledi Plaimdeil.

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK (*judindama vėduoklę*).
Ten toks malonus oras.

PARKERIS. Misis Kaupė-Kaupė. Ledi Statfild.
Seras Džeimsas Roistonas. Misteris Gi Berkelis.

Svečiai įeina.

DAMBIS. Labas vakaras, ledi Statfild. Tikiuosi, šį sezoną tai paskutinis pobūvis.

LEDI STATFILD. Manau, kad taip, misteri Dambi. Buvo nuostabus sezonas, tiesa?

DAMBIS. Tiesiog puikus! Labas vakaras, hercogiene. Tikiuosi, tai paskutinis pobūvis šį sezoną?

HERCOGIENĖ BERVİK. Manau, kad taip, misteri Dambi. Buvo labai nuobodus sezonas, ar ne?

DAMBIS. Velniškai nuobodus! Velniškai!

MISIS KAUPĖ-KAUPĖ. Labas vakaras, misteri Dambi. Reikia tikėtis, kad tai paskutinis pobūvis šį sezoną.

DAMBIS. O man regis, kad ne. Greičiausiai bus dar du. (*Eina prie ledi Plaimdeil.*)

PARKERIS. Misteris Rafordas. Ledi Džedburi ir mis Grehem. Misteris Hoperis.

Svečiai įeina paskelbta tvarka.

HOPERIS. Labas vakaras, ledi Vindermir! Labas vakaras, hercogiene! (*Linkteli ledi Agatai.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Brangus misteris Hoperi, malonu, kad atėjote taip anksti. Mes žinome, kad jūs Londone esate visų gaudomas.

HOPERIS. Londonas, sostinė! Aukštuomenė čia uždaresnė nei Sidnėjuje.

HERCOGIENĖ BERVİK. O, mes visi žinome jūsų vertę, misteris Hoperi. Norėtusi, kad tokių kaip jūs būtų daugiau. Jūs žinote, misteris Hoperi, Agata taip susidomėjusi Australija. Turėtų būti nuostabu, kai aplink šokuoja mažytės nuostabios kengūros. Agata rado Australiją žemėlapyje. Kokia keista jos forma! Panaši į didelę dėžę. Bet vis dėlto tai labai jauna šalis, ar ne?

HOPERIS. Argi ji buvo sukurta ne kartu su kitomis, hercogiene?

HERCOGIENĖ BERVİK. Koks jūs protingas, misteris Hoperi. Jūsų protas toks originalus. Tačiau netrukdsiu jūsų.

HOPERIS. Bet aš norėčiau pašokti su ledi Agata, hercogiene.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ką gi, tikiuosi ji dar turi laisvą šokį. Tau dar liko šokis, Agata?

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK. Kitas?

LEDI AGATA. Taip, mama.

HOPERIS. Ar galiu jus pakviesti? (*Ledi Agata linkteli.*)

HERCOGIENĖ BERVİK. Atminkite, misteris Hoperi, kad jūs turite labai rūpintis mano mažąja plepute.

Ledi Agata ir misteris Hoperis eina į šokių salę. Įeina lordas Vindermiras.

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita, aš noriu su tavim pasikalbėti.

LEDI VINDERMIR. Minutėlę. (*Muzika nutyla.*)

PARKERIS. Lordas Augustas Lortonas.

Įeina lordas Augustas.

LORDAS AUGUSTAS. Labas vakaras, ledi Vindermir.

HERCOGIENĖ BERVİK. Sere Džeimsai, eime į šokių salę. Augustas šiandien pietavo pas mus. Kol kas su juo bendrauti visai nenoriu.

Seras Džeimsas Roistonas, paėmęs hercogienę už parankės, lydi ją į šokių salę.

PARKERIS. Misteris ir misis Artur Bouden. Lordas ir ledi Peisli. Lordas Darlingtonas.

Svečiai įeina.

LORDAS AUGUSTAS (*eidamas prie lordo Vindermiro*). Labai norėčiau tarti jums keletą žodžių, mielas berniuk. Iš manęs beliko tik šešėlis. Žinau, kad atrodau ne taip. Mes, vyrai, iš pažiūros atrodom kitojie, negu esam iš tikrųjų. Tai velniškai geras dalykas, taigi. Bet štai ko norėjau paklausti: kas ji? Iš kur? Kodėl ji neturi tų prakeiktų giminių? Kas per velniava dėl tų giminių! Betgi jie gali žmogų padaryti velniškai svarbų visuomenėje.

LORDAS VINDERMIRAS. Jūs, regis, kalbate apie misis Erlin? Aš ją sutikau vos prieš pusmetį. Iki tol apie ją nieko nebuvo girdėjęs.

LORDAS AUGUSTAS. Bet nuo tada jūs gana dažnai su ja matydavotės.

LORDAS VINDERMIRAS (*šaltai*). Taip, gana dažnai. Aš ir dabar ką tik iš jos.

LORDAS AUGUSTAS. Dievaži?! Mūsų moterys labai nepalankios jai. Šiandien pietavau pas Arabelą. Viešpatie! Būtumėt girdėjęs, ko ji priešnekėjo apie ją! Tiesiog nurengė mūsų akyse! (*Tyliai*.) Mes su Berviku sakėme, jog tai ne taip jau svarbu, nes ta moteris greičiausiai turi puikią figūrą. Būtumėt matęs Arabelos veidą!.. Bet, atvirai kalbant, aš nė nežinau, kaip elgtis su misis Erlin. Aš, dievaži, ją vesčiau – ji tikrai man neabejinga... Ir velniškai gudri! Ji gali viską paaiškinti – ji pasiaiškina ir dėl jūsų. Ji turi daugybę paaiškinimų, ir visi jie skirtingi.

LORDAS VINDERMIRAS. Visiškai nebūtina aiškintis dėl mūsų draugystės su misis Erlin.

LORDAS AUGUSTAS. Hm! Na gerai, brangusis, bet kaip jūs manote, ar ji kada nors pakliūs į vadinamąją aukštuomenę, velniai ją griebtų! Štai ar jūs supažindintumėte ją su savo žmona? Tik be išsisukinėjimų! Ar supažindintumėte?

LORDAS VINDERMIRAS. Misis Erlin šiandien atvyks čia.

LORDAS AUGUSTAS. Jūsų žmona ją pakvietė?

LORDAS VINDERMIRAS. Misis Erlin gavo pakvietimą.

LORDAS AUGUSTAS. Vadinasi, dėl jos nėra jokių abejonų. Bet kodėl jūs man anksčiau to nepasakėte? Tai būtų išgelbėję mane nuo jaudinimosi ir tų praeitų nesusipratimų.

Ledi Agata ir misteris Hoperis pereina iš salės į terasą.

PARKERIS. Misteris Sesilas Grehemas!

Įeina misteris Sesilas Grehemas.

SESYLAS GREHEMAS (*linktelė ledi Vindermir, tada eina prie lordo Vindermiro ir sveikinasi su juo*). Labas vakaras, Arturai. Kodėl jūs neklausiate, kaip aš laikausi? Man patinka, kai žmonės manęs to klausia. Tai rodo didelį žmonių susidomėjimą mano sveikata. O ši vakarą aš nelabai gerai jaučiuosi. Pietavau su savo tėvais. Ir kodėl tėvai visada tokie nuobodūs? Po pietų tėvas visad ima moralizuoti. Aš jam sakau, kad tokio amžiaus jis jau galėtų susiprasti. Bet žinau iš

patirties, kad, vos žmogus sulaukia amžiaus, kai jau gali kai ką suprasti, jis nieko nebesupranta. Sveikas, Tapi! Girdejau, vėl ruošiatės vesti, o aš maniau, kad jums jau nusibodo.

LORDAS AUGUSTAS. Jūs labai trivialus, mielas, labai trivialus!

SESYLAS GREHEMAS. Beje, Tapi, kelintą kartą? Ar jūs vedėte du kartus ir vieną kartą išsiskyrėte, ar dukart išsiskyrėte ir kartą vedėte? Aš visad sakau, kad jūs dukart išsiskyrėte ir kartą vedėte. Tai panašiau į tiesą.

LORDAS AUGUSTAS. Mano labai prasta atmintis. Iš tikrųjų neatsimenu, kaip ten buvo. *(Nuėina į dešinę.)*

LEDI PLAIMDEIL. Lorde Vindermirai, noriu paklausti jūsų kai ko labai svarbaus.

LORDAS VINDERMIRAS. Bijau, kad... Jums leiddus... Aš turiu pasikalbėti su savo žmona.

LEDI PLAIMDEIL. O, ir nesvajokite! Šiais laikais labai pavojinga, jei vyras savo žmonai viešai rodo daug dėmesio. Tuomet žmonėms visada atrodo, kad, kai jie lieka dviese, jis ją muša. Pasaulis pasidarė įtarus viskam, kas panašu į laimingą vedybinį gyvenimą. Bet mūsų pokalbį atidėkime iki vakarienės. *(Eina prie durų į šokių salę.)*

LORDAS VINDERMIRAS. Margarita! Man reikia su tavimi pasikalbėti.

LEDI VINDERMIR. Gal palaikytumėte mano vėduoklę, lorde Darlingtonai? Ačiū. (*Eina prie jo.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*ją pasitikdamas*). Margarita, tai, ką tu pasakei prieš pietus, manau, neįmanoma?

LEDI VINDERMIR. Ši moteris šiandien čia neateis!

LORDAS VINDERMIRAS. Misis Erlin jau važiuoja, ir, jeigu tu ją įžeisi ar užgausi, tai užtrauks mums nelaimę ir gėdą. Atmink tai! Ak, Margarita, tikėk manimi! Žmona turi tikėti savo vyru.

LEDI VINDERMIR. Londone daugybė moterų, kurios tiki savo vyrais. Jas iškart galima pažinti – jos visos nelaimingos. Aš nesiruošiu tapti viena iš jų. (*Paeina į priekį.*) Lorde Darlingtonai, prašau, grąžinkite man vėduoklę. Ačiū... Naudingas daiktas vėduoklė, tiesa?... Šįvakar man reikalingas draugas, lorde Darlingtonai; nemaniau, kad man prireiks jo taip greitai.

LORDAS DARLINGTONAS. Ledi Vindermir! Aš žinojau, kad kada nors taip atsitiks, bet kodėl būtent šiandien?

LORDAS VINDERMIRAS. Aš ją perspėsiu, turiu perspėti. Neleistina, kad čia įvyktų kokia nors scena. Margarita...

PARKERIS. Misis Erlin!

Lordas Vindermiras krūpteli. Įeina misis Erlin, puikiai apsirengusi, ori. Ledi Vindermir sugniaužia vėduoklę, o paskui ją numeta. Šaltai nusilenkia misis Erlin, ši jai atsako saldžiu linktelėjimu ir įplaukia į kambarį.

LORDAS DARLINGTONAS. Jums iškrito vėduoklė, ledi Vindermir. (*Pakelia vėduoklę ir paduoda jai.*)

MISIS ERLIN. Labas vakaras dar kartą, lorde Vindermirai. Kokia žavi jūsų žmona! Tiesiog paveikslukas.

LORDAS VINDERMIRAS (*pusbalsiu*). Labai neapdairu jums čia ateiti.

MISIS ERLIN (*šypsodamasi*). Tai protingiausias poelgis mano gyvenime. Ir, beje, jūs turite šį vakarą būti man labai atidus. Aš bijau moterų. Jūs turite kai kurioms mane pristatyti. Su vyrais aš visada sugebu ir pati. Sveiki, lorde Augustai. Pastaruoju metu jūs mane visai pamiršote. Nuo vakar aš jūsų nė nemačiau. Bijau, kad jūs neištikimas – taip man visi sako.

LORDAS AUGUSTAS. Ką jūs, misis Erlin! Leiskite, aš jums viską paaiškinsiu.

MISIS ERLIN. Ne, brangus lorde Augustai, jūs nieko negalite paaiškinti. Jūs tuo ir esate žavus.

LORDAS AUGUSTAS. Na, jeigu aš jums bent kiek žavus...

Jiedu kalbasi. Lordas Vindermiras nervingai vaikšto po kambarį, stebėdamas misis Erlin.

LORDAS DARLINGTONAS (*ledi Vindermir*). Kaip jūs išbalote!

LEDI VINDERMIR. Bailiai visada išbąla.

LORDAS DARLINGTONAS. Regis, jums negera. Išeikime į terasą.

LEDI VINDERMIR. Taip. (*Parkeriui*) Parkeri, liepkite, kad man atneštų apsiaustą.

MISIS ERLIN (*eidama prie jos*). Ledi Vindermir, kaip nuostabiai apšviesta jūsų terasa! Ji man primena princo Dorijos rūmus Romoje.

Ledi Vindermir jai šaltai nusilenkia ir su lordu Darlingtonu išeina į terasą.

MISIS ERLIN. O, sveiki, misteris Grehemai! Ar ledi Džedburi – ne jūsų teta? Aš labai norėčiau su ja susipažinti.

SESILOS GREHEMAS (*valandėlę sudvejojęs*). O, žinoma, jeigu jūs to norite. Teta Karolina, leiskite jums pristatyti misis Erlin.

MISIS ERLIN. Džiaugiuosi jus sutikusi, ledi Džedburi. (*Sėdasi ant sofos šalia jos.*) Mes su jūsų sūnėnu – labai geri draugai. Mane labai domina jo politinė karjera. Mano manymu, pasisekimas jam garantuotas. Jis mąsto kaip toris, o kalba kaip radikalas – o tai labai svarbu šiais laikais. Todėl jis toks puikus oratorius. Tačiau mes visi žinome, iš kur šie gabumai. Vakar mes važinėjomės parke su lordu Alendeilu, ir jis man pasakė, kad misteris Grehemas kalba beveik taip pat puikiai kaip ir jo teta.

LEDI DŽEDBURI. Miela girdėti tokius malonius žodžius! (*Misis Erlin nusišypsuoja ir tęsia pokalbį.*)

DAMBIS (*Sesilui Grehemui*). Tu supažindinai misis Erlin su ledi Džedburi?

SESILOS GREHEMAS. Turėjau supažindinti, mano mielas. Kitaip buvo neįmanoma. Ši moteris gali priversti bet ką daryti viską, ko tik ji nori. Kaip ji tai sugeba, nesuprantu.

DAMBIS. Duok Dieve, kad tik ji neužkalbintų manęs! (*Eina prie ledi Plaimdeil.*)

MISIS ERLIN (*ledi Džedburi*). Ketvirtadienį? Su didžiausiu malonumu. (*Atsistoja ir juokdamasi kreipiasi į lordą Vindermirą*) Kaip nuobodu būti mandagai su tomis kilmingomis damomis! Bet joms to būtinai reikia.

LEDI PLAIMDEIL (*Dambiui*). Kas ta išsipusčiusi moteris, kuri kalbasi su lordu Vindermiru?

DAMBIS. Neturiu nė mažiausio supratimo! Panaši į *édition de luxe* iš nepadoraus prancūziško romano, skirto specialiai Anglijos rinkai.

MISIS ERLIN. Ar ten vargšas Dambis su ledi Plaimdeil? Sako, kad ji labai jo pavydi. Atrodo, šįvakar jis nelabai norėtų su manimi pasikalbėti – turbūt jos bijo. Moterys šiaudų spalvos plaukais visada didelės karštakošės. Žinote, pirmą valsą aš vis dėlto šoksiu su jumis, Vindermirai. (*Lordas Vindermiras susiraukia priekandęs lūpą.*) Kaip pavyduliaus lordas Augustas! Lorde Augustai! (*Lordas Augustas prieina prie jų.*) Lordas Vindermiras reikalauja, kad pirmiausia aš pašokčiau su juo, na, o kadangi tai jo namai, negaliu jam atsakyti. Tačiau aš, žinokite, daug miečiau šokčiau su jumis.

LORDAS AUGUSTAS (*žemai nusilenkęs*). Norėčiau tuo patikėti, misis Erlin.

MISIS ERLIN. Jūs tai puikiai žinote. Man regis, kad su jumis galima šokti visą gyvenimą, ir jūs vis vien nenusibosite.

LORDAS AUGUSTAS (*spausdamas ranką prie baltos savo liemenės*). O, ačiū jums, ačiū! Iš visų moterų jus verta garbinti labiausiai!

MISIS ERLIN. Kaip jūs gražiai pasakėte – taip paprastai ir taip nuoširdžiai! Taip, kaip man patinka. Na, o kol kas palaikykite mano puokštę. (*Eina šokių salės link įsikibusi lordui Vindermirui į parankę.*) A, misteri Dambi, kaip jums sekasi? Labai apgailestauju, kad paskutinius tris kartus neradote manęs namie. Ateikite papusryčiauti penktadienį.

DAMBIS (*visiškai ramiai*). Mielai!

Ledi Plaimdeil pasipiktinusi žiūri į misterį Dambį. Lordas Augustas, nešinas gėlių puokštę, nuseka paskui misis Erlin ir lordą Vindermirą į šokių salę.

LEDI PLAIMDEIL (*misteriui Dambiui*). Koks jūs nenaudėlis! Negalima tikėti nė vienu jūsų žodžiu! Kodėl sakėte man, kad jos nepažįstate? Ir ko jūs ten

buvote nubėgęs tuos tris kartus? Jūs nevažiuosite ten pusryčiauti, ar aišku?

DAMBIS. Mano brangioji Laura, né negalvoju apie tai!

LEDI PLAIMDEIL. Jūs man dar nepasakėte jos vardo. Kas ji?

DAMBIS (*sukosti ir persibraukia ranka plaukus*). Ji – misis Erlin.

LEDI PLAIMDEIL. Ta moteris!

DAMBIS. Taip, visi kažkodėl ją taip vadina.

LEDI PLAIMDEIL. Kaip įdomu! Tiesiog baisiai įdomu! Aš turiu į ją kaip reikiant išžiūrėti. (*Eina prie šokių salės durų ir žiūri pro jas.*) Apie ją girdėjau pačių nuostabiausių dalykų. Sako, kad ji tiesiog veda vargšą Vindermirą prie bankroto. O ledi Vindermir, kuri nori atrodyti tokia padori, ją kviečia! Tiesiog pritrenkiamai įdomu! Tiktai labai gera moteris gali padaryti visišką kvailystę. Būtinai pusryčiaukite pas ją penktadienį.

DAMBIS. Kodėl?

LEDI PLAIMDEIL. Todėl, kad aš noriu, jog nusi-vestumėte mano vyrą. Pastaruoju metu jis pasidarė toks atidus man, kad baisiai įkyrėjo. Na, o ši moteris – kaip tik tai, ko jam reikia. Jis šokinės aplink ją

tol, kol ji jam leis, ir paliks mane ramybėje. Patikėkite, tokios moterys – pačios reikalingiausios. Jos yra svetimų santuokų pamatas.

DAMBIS. Kokia jūs mįslinga!

LEDI PLAIMDEIL (*žiūrėdama į jį*). Norėčiau, kad ir jūs toks būtumėt!

DAMBIS. Aš ir esu – sau pačiam. Aš – vienintelis žmogus pasaulyje, kurį norėčiau pažinti giliau, tačiau šiuo metu tam neturiu nė mažiausios galimybės.

Išeina į šokių salę. Iš terasos įeina ledi Vindermir ir lordas Darlingtonas.

LEDI VINDERMIR. Taip. Jos apsilankymas čia – kažkas baisaus, tiesiog nepakenčiama. Dabar suprantu, ką jūs šiandien turėjote galvoje, kai gėrėme arbatą. Kodėl iš karto man nepasakėte?

LORDAS DARLINGTONAS. Aš negalėjau! Vyras apie kitą vyrą negali to pasakoti! Bet, jeigu būčiau žinojęs, kad jis ruošiasi tą moterį pakviesti šįvakar, manau, būčiau jums pasakęs. Bent nuo šio smūgio jūs būtumėt apsaugota.

LEDI VINDERMIR. Aš jos nekviečiau. Jis užsimanė ir... Nepaisydamas mano maldavimų... Prieš

mano valią... O! Čia man nėra vietos! Jaučiu, kad kiekviena moteris šaiposi iš manęs, kai šoka su mano vyru. Už ką aš to nusipelniau? Aš jam atidaviau visą savo gyvenimą. Jis paėmė jį ... pasinaudojo ... sugadino. Aš pažeminta savo pačios akyse, bet man trūksta drąsos – aš bijau! (*Sėdasi ant sofos.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Jeigu aš jus bent kiek pažįstu, jūs negalėsite likti su žmogumi, kuris su jumis taip elgiasi. Koks tai bus gyvenimas? Kiekvieną minutę jūs jausite, kad esate apgaudinėjama. Jūs jausite, kad jo žvilgsnis netikras, balsas netikras, prisilietimas netikras, aistra netikra. Jis ateis pas jus, kai jam nusibos kitos – jūs turėsite jį guosti. Jis grįš pas jus, tačiau jam rūpės kitos – jūs turėsite jį sužavėti. Jūs turėsite būti jo gyvenimo kaukė, šydas, slepiantis jo paslaptį.

LEDI VINDERMIR. Jūs teisus – siaubingai teisus. Bet kaip man išsigelbėti? Jūs žadėjote būti mano draugas, lorde Darlingtonai. Būkite draugu dabar – patarkite, ką man daryti?

LORDAS DARLINGTONAS. Tarp vyro ir moters negali būti jokios draugystės. Aistra, nesantaika, pagarba, meilė – bet ne draugystė. Aš jus myliu...

LEDI VINDERMIR. Ne, ne! (*Stojasi.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Taip, myliu! Jūs man brangesnė už viską pasaulyje. Ką jums duoda jūsų vyras? Nieko. Ką tik turi, jis atiduoda tai nedorai moteriai, kurios draugiją primeta ir jums, įsiveržia su ja į jūsų namus, kad viešai jus pažemintų. Aš siūlau jums savo gyvenimą...

LEDI VINDERMIR. Lorde Darlingtonai!

LORDAS DARLINGTONAS. Savo gyvenimą – visą savo gyvenimą. Paimkite jį, darykite su juo, ką norite... Aš jus myliu – myliu taip, kaip dar nemylėjau nieko pasaulyje. Nuo tada, kai jus sutikau, pamilau jus akiai, beprotiškai, aš jus tiesiog dievinu! Jūs to nežinojote – dabar žinote. Šiandien pat palikite šiuos namus. Aš neimsiu jums tvirtinti, kad pasaulio, visuomenės nuomonė nieko nereikia. Ji reikia labai daug, netgi per daug. Tačiau gyvenime būna minučių, kai reikia rinktis – ar gyventi savą gyvenimą, plačiai, laisvai, drąsiai, ar kęsti kažką dirbtiną, lėkštą, žeminančią egzistenciją, kurios reikalauja pasaulio veidmainystė. Atėjo laikas, kai jūs turite pasirinkti. Tad rinkitės, mano meile, rinkitės!

LEDI VINDERMIR (*lėtai nuo jo toldama ir žiūrėdama išgąstingomis akimis*). Man trūksta drąsos...

LORDAS DARLINGTONAS (*eidamas paskui ją*). Užteks! Galbūt pirmus šešis mėnesius jūs jusite skausmą, netgi pažeminimą, tačiau, vos tik nustosite vadintis jo pavarde, kai turėsite manąją, viskas užsimirš. Margarita, mano meile, mano būsima žmona... Taip, žmona. Jūs žinote, kad netrukus taip bus! Kas jūs dabar? Ta moteris užėmė vietą, kuri iš tiesų priklauso jums. Ak, išeikite – išeikite iš šio namo, aukštai iškėlusi galvą, su šypsena lūpose, su ryžtu akyse. Visas Londonas žinos, kodėl jūs tai padarėte. Kas galės jus smerkti? Niekas. O jei ir pasmerks, kas čia tokio? Už ką? Už tai, kas neteisinga? Neteisinga, kai vyras apleidžia šeimą dėl begėdiškos moters. Neteisinga, jei žmona pasilieka su vyru, kuris ją žemina. Jūs sakėte, kad nepripažįstate kompromisų. Įrodykite tai! Na, drąsiau! Būkite pagaliau savimi!

LEDI VINDERMIR. Bijau būti savimi. Leiskite man pagalvoti! Leiskite palaukti! Galbūt mano vyras sugrįš pas mane. (*Sėdasi ant sofos.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Ir jūs jį priimsite? Vadinasi, aš dėl jūsų suklydau. Jūs esate pati paprasčiausia moteris, kaip ir visos kitos. Jūs pasiruošusi viskam, kad tik jūsų nepasmerktų tas pasaulis, kurio pagyrimai jums nereikalingi. Po savaitės jūs važi-

nėsite su ta moterimi Haidparke. Ji taps dažna jūsų viešnia, geriausia drauge. Jūs ir toliau pasiryžusi viskam, tik ne vienu atsikvėpimu nutraukti šią giją. Jūs teisi. Jūs neturite drąsos. Nė trupučio!

LEDI VINDERMIR. Ak, leiskite man pagalvoti. Aš negaliu atsakyti jums dabar. (*Nervingai perbraukia ranka per kaktą.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Atsakymas man reikalingas arba dabar, arba jau niekada.

LEDI VINDERMIR. Tuomet niekada!

Pauzė.

LORDAS DARLINGTONAS. Nežeiskite man širdies!

LEDI VINDERMIR. Manoji jau sužeista...

Pauzė.

LORDAS DARLINGTONAS. Rytoj aš išvažiuoju iš Anglijos. Matau jus paskutinį kartą ir daugiau niekada nebepamatysiu. Akimirksnį mūsų gyvenimai susitiko, mūsų sielos susilietė. Tai daugiau nebepasikartos. Likite sveika, Margarita. (*Išėina.*)

LEDI VINDERMIR. Kokia aš vieniša gyvenime!
Siaubingai vieniša.

Muzika nutyla. Iš šokių salės, garsiai kalbėdami ir juokdamiesi, išeina hercogienė Bervik ir lordas Peislis. Iš ten įeina ir kiti svečiai.

HERCOGIENĖ BERVIK. Margarita, brangioji, mes ką tik nuostabiausiai paplepėjome su misis Erlin. Aš labai apgailestauju dėl to, ką sakiau apie ją šią popietę. Jei gu jau jūs ją kviečiate – vadinasi, ji to verta. Labai įdomi moteris, ir jos pažiūros į gyvenimą – visiškai protingos. Ji man sakė, kad negali pateisinti žmonių, vedančių daugiau nei vieną kartą – taigi dėl vargšo Augusto aš visiškai rami. Negaliu net įsivaizduoti, kodėl žmonės apie ją taip blogai kalba. Tai tos bjaurios mano dukterėčios – panelės Sevil, jos visada ką nors apkalba. Tačiau, brangioji, jums dėta, aš vis dėlto važiuočiau į Homburgą. Ji netgi per daug patraukli. Bet kurgi Agata? A, štai kur. (*Ledi Agata ir misteris Hoperis įeina iš terasos kairėje.*) Misteri Hoperi, aš ant jūsų labai pykstu. Jūs išsi-vedėte Agatą į terasą, o ji juk tokia gležnutė.

HOPERIS. Atleiskite, hercogiene. Mes išėjome vos minutėlei, o paskui užsiplejome.

HERCOGIENĖ BERVİK. A, turbūt apie Australiją?

HOPERIS. Taip!

HERCOGIENĖ BERVİK. Agata, brangioji! (*Pasišaukia ją į šalį.*)

LEDI AGATA. Taip, mama!

HERCOGIENĖ BERVİK (*tyliai*). Ar misteris Hoperis galutinai...

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK. Ir ką gi tu jam atsakei?

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK (*meiliai*). Ak, mano brangioji! Tu visada sakai tai, ką reikia. Misteri Hoperi! Džeimsai! Agata man viską pasakė. Kaip gudriai jūs abu visa tai slėpėte!

HOPERIS. Vadinasi, jūs neprieštarausite, jei išsivešiu Agatą į Australiją, hercogienė?

HERCOGIENĖ BERVİK. Į Australiją? Ak, neminėkit man to siaubingai vulgaraus užkampio!

HOPERIS. Bet ji sakė, kad norėtų ten vykti su manimi.

HERCOGIENĖ BERVİK (*griežtai*). Ar tu taip sakei, Agata?

LEDI AGATA. Taip, mama.

HERCOGIENĖ BERVİK. Agata, tu kartais saikai didžiausias kvailystes. Apskritai aš manau, kad gyventi Grosvenoro aikštėje – daug sveikiau. Grosvenoro aikštėje pilna vulgarių žmonių, tačiau ten bent nešliaužioja tos bjaurios kengūros. Tačiau apie tai pašnekėsime rytoj. Džeimsai, jūs galite pakviesti Agatą vakarienės. Pusryčiausite jūs, žinoma, su mumis. Pusę antros, o ne antrą. Esu tikra, kad hercogas norės tarti jums keletą žodžių.

HOPERIS. Džiaugsiuosi galimybe paplepėti su juo, hercogiene. Iki šiol jis man nepratarė nė pusės žodžio.

HERCOGIENĖ BERVİK. Man regis, rytoj jūs įsitikinsite, kad jis turi apie daug ką su jumis pasikalbėti. (*Ledi Agata ir misteris Hoperis išeina.*) Na ką gi, Margarita, labanaktis. Atrodo, kartojasi sena istorija. Meilė... Meilė ne iš pirmo žvilgsnio, bet meilė baigiantis sezonui, o tai – daug patikimiau.

LEDI VINDERMIR. Labanaktis, hercogiene.

Hercogienė Bervik ir lordas Peislis išeina susikibę už parankių.

LEDI PLAIMDEIL. Mano brangioji Margarita, su kokia gražia moterimi šoko jūsų vyras! Jumis dėta, aš labai pavyduliaučiau! Ar ji – gera jūsų draugė?

LEDI VINDERMIR. Ne.

LEDI PLAIMDEIL. Mat kaip? Labanaktis, brangioji. (*Žvilgteli į misterį Dambį ir išeina.*)

DAMBIS. Jaunasis Hoperis elgiasi siaubingai!

SEASILAS GREHEMAS. A! Jis vienas iš gamtos vaikų, o tai blogiausias džentelmenų tipas, kokį aš žinau.

DAMBIS. O ledi Vindermir nekvaila. Daugelis žmonių būtų prieštaravę misis Erlin apsilankymui. Bet ledi Vindermir turi retą savybę – sveiką protą.

SEASILAS GREHEMAS. O Vindermiras žino, kad niekas nėra taip panašų į nekaltybę kaip nekuklumas.

DAMBIS. Taip, brangusis Vindermiras tampa visiškai modernus. Nemaniau, kad jis tai sugebės. (*Linkteli ledi Vindermir ir išeina.*)

LEDI DŽEDBURI. Labanaktis, ledi Vindermir. Kokia žavi moteris ta misis Erlin! Ketvirtadienį ji pas mane pusryčiaus, gal ir jūs ateitumėte? Bus vyskupas ir ledi Merton.

LEDI VINDERMIR. Bijau, kad aš jau susitarusi, ledi Džedburi.

LEDI DŽEDBURI. Labai gaila. Eime, brangioji.

Ledi Džedburi ir mis Grehem išeina.

MISIS ERLIN. Koks nuostabus pobūvis! Jis man primena praeitį. (*Sėdasi ant sofos.*) Ir aš matau, kad aukštuomenėje, kiek buvo kvailių, tiek ir liko. Malonu įsitikinti, kad niekas nepasikeitė! Išskyrus Margaritą – ji labai išgražėjo. Kai mačiau ją paskutinį kartą – prieš dvidešimt metų, – ji buvo baidyklėlė vystyklusose. Tikra baidyklėlė. O brangioji hercogienė! Ir švelnutė ledi Agata! Man labai patinka tokios mergaitės. Na, jeigu jau man lemta susigiminiuoti su hercogiene...

LORDAS VINDERMIRAS (*sėsdamas jai iš kairės*).
Bet argi jūs?..

Misteris Sesilas Grehemas ir likę svečiai išeina. Ledi Vindermir su paniėka ir skausmu stebi savo vyrą su misis Erlin. Jie jos nemato.

MISIS ERLIN. O taip! Jis atvyks rytoj dvyliktą! Jis norėjo pasipiršti šįvakar. Tiesą sakant, jis tai ir padarė – visą vakarą piršosi. Vargšas Augustas, žinote, jis taip kartojasi. Siaubingas įprotis! Bet aš jam pasakiau, kad iki rytdienos jo pasiūlymo nepriimsiu. Žinoma, aš sutiksiu. Ir net drįstu tvirtinti, kad, pa-

lyginti su šių laikų nuotakomis, iš manęs išeis visai nebloga žmona. O lordas Augustas turi daug gerų savybių. Laimė, jos visos paviršiuje – kur ir turi būti. Bet be jūsų pagalbos aš, žinoma, neišsiversiu.

LORDAS VINDERMIRAS. Tikiuosi, jūs nereikalausite, kad aš padrąsinčiau lordą Augustą?

MISIS ERLIN. O, žinoma, ne! Tai padarysiu pati. Jūs, lorde Vindermirai, mane padoriai aprūpinsite, ar ne?

LORDAS VINDERMIRAS (*susiraukdamas*). Ar apie tai jūs ir norėjote pakalbėti šį vakarą?

MISIS ERLIN. Taip.

LORDAS VINDERMIRAS (*nekantraudamas*). Čia aš apie tai nekalbėsiu.

MISIS ERLIN (*juokdamasi*). Tuomet eime į terasą. Net reikalams tvarkyti reikalinga meniška aplinka. Argi ne taip, lorde Vindermirai? Padorioje aplinkoje moteris gali sau leisti viską.

LORDAS VINDERMIRAS. Kodėl neatidėjus to rytdienai?

MISIS ERLIN. Ne. Matot, rytoj aš priimsiu jo pasiūlymą. Ir, man regis, būtų visai pravartu jam pasakyti, kad turiu ... na, sakykim, 2000 svarų sterlingų metinės rentos, kurią man paliko trečios eilės pus-

brolis, antras vyras ar koks kitas tolimas giminaitis. Tai būtų puikus siurprizas, ar ne? Dabar jūs turite puikią galimybę man pasakyti komplimentą, Vindermirai. Bet jūs nelabai linkęs sakyti komplimentus. Bijau, kad Margarita neskaitina šio puikaus įpročio. Tai didelė jos klaida – kai vyras ima nesakyti to, kas malonu, jis pradeda apie tai ir negalvoti. Na, o jeigu rimtai, ką jūs galvojate apie 2000 svarų sterlingų? Sakyčiau, net du su puse. Šiuolaikiniame gyvenime atsarga – visko pagrindas. Vindermirai, nejaugi jums atrodo, kad pasaulyje gyventi – neįdomu? Man regis, labai įdomu!

Išeina su lordu Vindermiru į terasą. Šokių salėje groja muzika.

LEDI VINDERMIR. Negaliu ilgiau likti šiuose namuose. Mane mylintis žmogus šiandien pasiūlė man savo gyvenimą. Aš atsisakiau. Ir kvailai pasielgiau. Dabar aš jam pasiūlysiu savo gyvenimą. Atiduosiu savąjį jam. Išėisiu pas jį. *(Velkasi apsiaustą ir eina durų link, tačiau sugrįžta atgal. Atsisėdusi prie stalo, rašo laišką, įdeda jį į voką ir palieka ant stalo.)* Arturas niekada manęs nesuprato. Kai perskaitys šitai, supras. Dabar

jis galės elgtis kaip tinkamas. Aš elgiuosi taip, kaip, manau, yra geriausia, teisingiausia. Tai jis sutraukė mūsų santuokos ryšius, o ne aš. Aš tik darau galą šios santuokos vergijai. (*Išeina.*)

Kairėje pasirodo Parkeris ir eina šokių salės link. Įeina misis Erlin.

MISIS ERLIN. Ar ledi Vindermir salėje?

PARKERIS. Miledi ką tik išėjo.

MISIS ERLIN. Išėjo? Ji ne terasoje?

PARKERIS. Ne, poniam. Miledi ką tik išėjo iš namų.

MISIS ERLIN (*krūpteli ir klausiamai žiūri į tarną*). Iš namų?

PARKERIS. Taip, poniam. Miledi sakė, kad ant stalo paliko laišką milordui.

MISIS ERLIN. Laišką lordui Vindermirui?

PARKERIS. Taip, poniam.

MISIS ERLIN. Ačiū.

Parkeris pasišalina. Muzika salėje nutyla.

MISIS ERLIN. Išėjo iš namų! (*Eina prie rašomojo stalo ir žiūri į laišką. Ima jį, bet baimingai sudrebėjusi*

vėl numeta.) Ne, ne! Tai neįmanoma! Gyvenimas ne-
kartoja savo tragedijų. Ak, kodėl ta baisi mintis atėjo
man į galvą? Kodėl aš prisiminiau tą savo gyvenimo
minutę, kurią labiausiai norėčiau pamiršti? Ar vis
dėlto gyvenimas kartoja savo tragedijas? (*Praplėšia
laišką ir skaito, paskui sielvartingai susmunka ant kė-
dės.*) O, kaip baisu! Tuos pačius žodžius prieš dvi-
dešimt metų aš parašiau jos tėvui ir kaip skaudžiai
buvau už tai nubausta! Bet ne, mano bausmė, tikroji
bausmė, yra šiandien, dabar!

Iš terasos įeina lordas Vindermiras.

LORDAS VINDERMIRAS. Palinkėjote mano
žmonai labos nakties? (*Eina artyn.*)

MISIS ERLIN (*gniauždama laišką kumštyje*). Taip.

LORDAS VINDERMIRAS. Kur ji?

MISIS ERLIN. Ji labai pavargusi. Nuėjo atsigulti.
Ji sakė, kad jai skauda galvą.

LORDAS VINDERMIRAS. Jums leidus, aš nueisiu
pas ją.

MISIS ERLIN (*greitai atsistodama*). O ne! Nieko
rimto. Ji tik labai pavargusi, štai ir viskas. Be to, dar
yra žmonių valgomajame. Ji nori, kad jūs atsiprašy-

tumėte už ją. Sakė, nenorinti, kad jai trukdytų. (*Iškrinta laiškas.*) Ji prašė manęs jums tai perduoti.

LORDAS VINDERMIRAS (*pakelia laišką*). Jums kažkas iškrito.

MISIS ERLIN. O taip, ačiū, tai mano. (*Ištiesia ranką jį paimti.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*vis žiūrėdamas į laišką*). Bet tai mano žmonos rašysena, ar ne?

MISIS ERLIN (*greitai paima laišką*). Taip tai... adresas. Būkite toks malonus, pakvieskite mano karietą.

LORDAS VINDERMIRAS. Tuo pat. (*Išeina pro duris kairėje.*)

MISIS ERLIN. Ačiū. Ką gi man daryti? Ką? Jaučiu, kad mane užvaldo jausmas, kokio dar niekad nepatyrčiau. Ką tai galėtų reikšti? Duktė neturi eiti motinos pėdomis – tai būtų baisu. Kaip man ją išgelbėti? Kaip man išgelbėti savo dukrelę? Viena minutė gali pražudyti visą gyvenimą. Kas tai gali žinoti geriau už mane? Reikia kaip nors išvesti Vindermirą iš namų – būtinai. (*Eina kairėn.*) Bet kaip tai padaryti? Reikia ką nors sugalvoti. Ak, štai!

Iš salės įeina lordas Augustas, nešinas gėlių puokštę.

LORDAS AUGUSTAS. Brangioji mano ledi, mane apima neviltis! Kada gi jūs atsakysite į mano pasiūlymą?

MISIS ERLIN. Lorde Augustai, paklauskite. Jūs turite tuojau pat išsivežti Vindermirą į klubą ir laikyti jį ten kiek galima ilgiau. Jūs supratote?

LORDAS AUGUSTAS. Bet jūs juk pati man liepėte kuo greičiau gulti!

MISIS ERLIN (*nervingai*). Darykite, ką jums sa-
kau. Na, greičiau!

LORDAS AUGUSTAS. O mano apdovanojimas?

MISIS ERLIN. Apdovanojimas? Koks apdovanojimas? O! Apie tai paklauskite rytoj. Bet Vindermiro šiąnakt neišleiskite iš akių. Jeigu to nepadarysite, niekada jums neatleisiu, niekada su jumis nekalbėsiu. Mūsų draugystė iširs. Taigi jūs turite laikyti Vindermirą klube ir neleisti jam grįžti šiąnakt namo. (*Išėina pro duris kairėje.*)

LORDAS AUGUSTAS. Na, iš tiesų galima pagalvoti, kad aš jau esu jos vyras. Tikrai! (*Suglumęs išėina paskui ją.*)

Uždanga.

Trečias
VEIKSMAS

Lordo Darlingtono apartamentai. Dešinėje, prie židinio, stovi didelė sofa. Scenos gilumoje langas, uždengtas užuolaida. Kairėje ir dešinėje – durys. Dešinėje – stalas su rašymo reikmenimis. Centre – stalas, ant kurio padėtas sifonas, stikliukai ir Tantalo griaučiai. Ant staliuko kairėje dėžutė su cigarais ir cigaretėmis. Dega šviesos.

LEDI VINDERMIR (*stovėdama prie židinio*). Kodėl gi jis neparvažiuoja? Tiesiog neįmanoma laukti. Kodėl jis ne čia, kad savo aistringais žodžiais įžiebtų man norą gyventi? Man šalta – šalta be meilės. Arturas greičiausiai jau perskaitė laišką. Jeigu jis būtų mane mylėjęs, būtų vijęsis ir susigrąžinęs jėga. Bet jis nemyli. Jam rūpi tik ta moteris... Kuri jį sužavėjo... užvaldė. Jei moteris nori išlaikyti vyrą, jai pakanka sužadinti pačias blogiausias jo savybes. Mes vyrus dieviname, o jie mus palieka. Kitos nesiskaito su savo vyrais, o šie pataikauja ir lieka ištikimi. Koks bjaurus yra gyvenimas!.. O! Čia atvažiuoti buvo kvaila, tiesiog beprotiška. Ir vis dėlto kas geriau – gyventi malonėje žmogaus, kuris tave myli, ar būti žmona vyro, žeminančio tave tavo pačios namuose? Kokia moteris tai gali žinoti? Tačiau ar visada mane mylės šis vyras, kuriam aš ruošiuosi atiduoti savo gyvenimą?

Ką aš jam duosiu? Lūpas, kurios nebesišypso, akis, apakintas ašarų, atšalusias rankas ir ledinę širdį? Aš jam nieko neduosiu. Reikia grįžti... Ne, aš negaliu grįžti – dėl to kaltas mano laiškas. Arturas manęs nebepriims. Ak, tas nelemtas laiškas! Ne! Lordas Darlingtonas išvyksta rytoj – aš vyksiu kartu su juo. Kito kelio nėra. (*Minutėlei sėdasi, bet greitai atsistoja ir užsimeta apsiaustą.*) Ne, ne! Aš grįšiu, ir tegul Arturas baudžia mane, kaip nori. Nebegaliu laukti. Mano atėjimas – gryniausią beprotybę. Turiu grįžti tuoj pat. O dėl lordo Darlingtono – o Dieve, štai jis! Ką daryti? Ką aš jam pasakysiu? Ar jis išleis mane? Aš girdėjau, kad vyrai šiurkštūs, negailestingi... O! (*Užsidengia veidą rankomis.*)

Ieina misis Erlin.

MISIS ERLIN. Ledi Vindermir! (*Ledi Vindermir krūpteli ir pažiūri į ją. Su panieka atšoka.*) Dėkui Dievui, aš dar laiku. Jūs turite nedelsdama grįžti pas savo vyrą.

LEDI VINDERMIR. Turiu?

MISIS ERLIN (*įsakmiai*). Taip, turite! Negalima prarasti nė sekundės. Lordas Darlingtonas gali parei-
ti kiekvieną akimirksnį.

LEDI VINDERMIR. Nesiartinkite prie manęs!

MISIS ERLIN. O! Jūs esate ant bedugnės krašto,
prie pražūties ribos. Tuo pat išeikite iš čia. Mano
karieta laukia prie namo kampo. Eime su manimi ir
važiuokite tiesiai namo.

*Ledi Vindermir nusiima apsiaustą ir meta jį ant so-
fos.*

MISIS ERLIN. Ką jūs darote?

LEDI VINDERMIR. Misis Erlin, jeigu jūs nebū-
tumėte atėjusi, aš būčiau grįžusi. Bet kai pamačiau
jus, supratau, kad niekas pasaulyje neprivers manęs
grįžti ir gyventi po vienu stogu su lordu Vindermiru.
Jūs keliate man pasibjaurėjimą. Jūs turite kažko, kas
užlieja mane laukiniu įniršiu! Aš žinau, kodėl jūs
čia. Mano vyras atsiuntė jus, kad sugrįžusi tarnau-
čiau kaip jūsų santykių priedanga.

MISIS ERLIN. Ak, negalvokite taip! Negalite taip
galvoti!

LEDI VINDERMIR. Grįžkite pas mano vyrą, misis Erlin. Jis priklauso jums, o ne man. Jis greičiausiai bijo skandalo. Vyrai tokie bailiai. Jie nepaiso jokių pasaulio įstatymų, o apkalbų bijo. Bet geriau tegu jis tam ruošiasi – aš sukelsiu skandalą. Tokį, kokio Londonas nematė jau daug metų. Jis matys savo vardą kiekviename įžūliame laikraštyje, o mano veidą – kiekvienoje begėdiškoje afišoje.

MISIS ERLIN. Ne, ne...

LEDI VINDERMIR. Taip! Matys. Jeigu jis pats būtų atėjęs, tiesą sakant, aš būčiau sugrįžusi į tą pažeminimų kupiną pasaulį, kurį jūs ir jis man paruošėte... O, aš norėjau grįžti... Bet pačiam likti namie, o jus atsiųsti kaip pasiuntinę – tai niekšiška, tikrai niekšiška...

MISIS ERLIN. Ledi Vindermir, jūs baisiai užgaunate mane... Baisiai užgaunate savo vyrą. Jis nežino, kad jūs čia – ir mano, kad jūs kuo ramiausiai miegate savo kambaryje. Jis neskaitė to beprotiško jūsų laiško.

LEDI VINDERMIR. Neskaitė?

MISIS ERLIN. Ne, jis netgi nežino apie jį.

LEDI VINDERMIR. Jūs manote, kad aš tokia kvaila? (*Eidama prie jos.*) Jūs man meluojate!

MISIS ERLIN (*susivaldydama*). Ne. Aš sakau tiesą.

LEDI VINDERMIR. Jeigu mano vyras neskaitė mano laiško, kaipgi jūs čia atsiradot? Kas jums pasakė, kad aš palikau namus, į kuriuos jūs drįsote įsiveržti? Kas jums sakė, kad aš išvažiavau? Mano vyras. Jis pasiuntė jus, kad parviliotumėte mane atgal.

MISIS ERLIN. Jūsų vyras net nematė to laiško. Tai aš jį pamačiau, atplėšiau... ir perskaičiau.

LEDI VINDERMIR (*atsigręždama į ją*). Jūs atplėšėte laišką mano vyrui? Jūs nebūtumėte išdrįsusi!

MISIS ERLIN. Išdrįsusi? O! Norėdama išsaugoti jus nuo prarajos, į kurią jūs krintate, aš viską pasaulyje galėčiau padaryti. Štai jūsų laiškas. Jūsų vyras jo neskaitė... Ir neskaitys. (*Eidama prie židinio*) Nereikėjo jo rašyti. (*Suplėšo jį ir įmeta į židinį.*)

LEDI VINDERMIR (*su begalinės paniekos kupinu žvilgsniu ir balsu*). Iš kur aš dabar galiu žinoti, kad tai buvo mano laiškas? Jūs, regis, sumanėte mane apgauti banaliausiu būdu!

MISIS ERLIN. O! Kodėl jūs netikite nė vienu mano žodžiu? Dėl ko gi aš čia būčiau atėjusi, jeigu ne išgelbėti jus nuo visiškos pražūties, apsaugoti nuo šlykščiausios klaidos pasekmių. Laiškas, kuris ką tik sudegė, – tai jūsų laiškas. Prisiekiu!

LEDI VINDERMIR (*lėtai*). Jūs tyčia sudeginote jį anksčiau, nei aš galėjau apžiūrėti. Negaliu jums patikėti. Argi jūs, kurios visas gyvenimas – vien melas, galite sakyti teisybę?

MISIS ERLIN (*skubėdama*). Galvokite apie mane, ką tik norite, sakykite, kas tik jums ateina į galvą, bet grįžkite, grįžkite pas savo mylimą vyrą.

LEDI VINDERMIR (*niūriai*). Aš jo nemyliu!

MISIS ERLIN. Mylite. Ir žinote, kad jis jus irgi myli.

LEDI VINDERMIR. Jis nesupranta, kas tai yra meilė, kaip to nesuprantate ir jūs... Bet dabar aš supratau, ko jūs norite. Jeigu grįžčiau, jums tai būtų labai patogu. Viešpatie! Kuo tada virstų mano gyvenimas?! Gyventi malonėje moters, kuri neturi nei kilnumo, nei gailesčio, kurią gėda sutikti, negarbė būti su ja pažįstamai... Tai įžūli moteris, įsiveržianti tarp vyro ir žmonos!

MISIS ERLIN (*beviltškai*). Ledi Vindermir, ledi Vindermir, dėl Dievo meilės, nekalbėkite tokių baisybių! Jūs nežinote, kaip tai baisu ir neteisinga mano atžvilgiu! Tik grįžkite pas savo vyrą, ir aš pažadu jums, kad niekada daugiau su juo nebendrausiu, nematysiu jo... Amžiams pasitrauksiu iš jūsų gyvenimi-

mo. Tuos pinigų jis man davė ne iš meilės, o iš neapykantos, ne gerbdamas mane, o niekindamas. Nes aš jį priverčiau...

LEDI VINDERMIR (*stojasi*). A, jūs prisipažįstate, kad naudojotės juo!

MISIS ERLIN. Taip, ir aš pasakysiu, kaip... Jo meile jums, ledi Vindermir.

LEDI VINDERMIR. Jūs manote, kad aš tuo patikėsiu?

MISIS ERLIN. Turite patikėti! Tik iš meilės jums jis pakluso... Ak, vadinkite tai tironija, gąsdinimais ar kuo tik norite, bet tai jis darė mylėdamas jus... Ir norėdamas apsaugoti jus nuo gėdos – taip, gėdos! Ir pažeminimo...

LEDI VINDERMIR. Ką jūs turite galvoje? Ak, koks įžūlumas! Ką bendro aš turiu su jumis?

MISIS ERLIN (*nuolankiai*). Nieko. Aš tai žinau... Bet sakau jums, kad jūsų vyras jus myli... Kad niekas kitas gyvenime negali jūsų taip mylėti ir, ko gero, nebemylės... O jeigu jūs atstumsite šią meilę, ateis diena, kai jūs troškite meilės, bet niekas jos jums neduos, maldausite, o jums bus atsakyta... O! Arturas tikrai myli jus!

LEDI VINDERMIR. Arturas? Ir dar jūs man sakot, kad jūsų niekas nesaisto?

MISIS ERLIN. Ledi Vindermir, dievai mato, kad jūsų vyras nekaltas dėl jūsų skriaudų! Ir aš ... aš jums prisiekiu, kad, jeigu man būtų atėję į galvą, jog jūs šitaip baisiai įtarsite savo vyrą, geriau būčiau mirusi nei prisiartinusi prie jo ar jūsų – o, mirusi, ir su džiaugsmu!

LEDI VINDERMIR. Jūs kalbate lyg turėtumėte širdį. Bet tokios moterys kaip jūs širdies neturi. Ir kam ji? Juk jus perka ir parduoda. (*Sėdasi.*)

MISIS ERLIN (*Krūpteli su skausminga veido išraiška, bet greitai susivaldo ir eina prie ledi Vindermir. Kalbėdama kelis kartus ištiesia į ją rankas, bet paliesti nedrįsta.*) Galvokite apie mane, ką norite. Gailesčio aš nenusipelnau. Bet nežudykite dėl manęs savo puikios jaunystės! Jūs nežinote, kas gali atsitikti, jeigu jūs tučtuojau nepaliksime šių namų, nes nepatyrėte, ką tai reiškia įkristi į šią duobę – būti atstumtai, kęsti pašaipas ir patyčias, tapti pajuokos objektu... Pajusti, kad tapai atskalūnu! Įsitikinti, kad visos durys tau uždarytos, tenkintis šalikelėm, visą laiką bijant, kad tau nuplėš kaukę, ir visą laiką – visą laiką – girdėti baisų pasaulio juoką, tragiškesnį nei ašaros, kurias

pasaulis yra išliejęs iki šių dienų. Jūs net neįsivaizduojate! Užmoki už savo nuodėmę, bet to negana – moki kaskart iš naujo, ir taip visą gyvenimą. Jūs neturite to patirti... O aš... Jei kančia galima būtų atpirkti savo kaltes, tai dabar aš atpirkau visas nuodėmes, kokias tik esu padariusi, nes šiandien jūs davėte širdį moteriai, kurios ji niekada neturėjo. Davėte – ir sudaužėte... Bet tiek jau to. Aš susigadinau sau gyvenimą, tegul – bet jūsų gyvenimą aš išsaugosiu. Jūs ... jūs tiesiog kūdikis, jūs prapulsite. Jūs neturite to proto, kuris reikalingas moteriai, norinčiai sugrįžti, tam jums neužteks nei išminties, nei drąsos... Gėda jus palauš! Ne! Grįžkite, ledi Vindermir, grįžkite pas savo vyrą, kurį mylite pati ir kuris myli jus. Grįžkite pas savo kūdikį, kuris galbūt verkdamas ar juokdamasis dabar kviečia jus. (*Ledi Vindermir atsisoja.*) Dievas jums davė šį kūdikį. Ir jis reikalaus, kad jūs sukurtumėte jam laimingą gyvenimą, kad rūpintumėtės juo. Ką gi jūs atsakysite Dievui, jeigu dėl jūsų kaltės jo gyvenimas bus sugriautas? Skubėkite namo, ledi Vindermir – vyras myli jus! Nuo tada, kai pamilo jus, tai meilei jis nė karto nenusikalto. Bet jeigu jis ir tūkstančius kartų įsimylėtų, jūs turite likti su savo kūdikiu. Net jeigu jis bus šiurkštus, blogai

su jumis elgsis – jūs turite likti su savo kūdikiu. Ir net jeigu pames jus – jūsų vieta šalia sūnaus.

Ledi Vindermir pravirksta ir užsidengia rankomis veidą.

MISIS ERLIN (*bėgdama prie jos*). Ledi Vindermir!

LEDI VINDERMIR (*bejėgiškai, kaip vaikas, ištiesusi į ją rankas*). Parvežkite mane namo! Parvežkite!

MISIS ERLIN (*jau nori ją apkabinti, bet susivaldo. Jos veidu nusirita džiaugsmo bangelė*). Važiuojam! Kur jūs apsiaustas? (*Paima jį nuo sofos.*) Štai jis. Apsiauskite. Eime!

Eina prie durų.

LEDI VINDERMIR. Stokite! Ar girdite balsus?

MISIS ERLIN. Nieko negirdžiu. Jums pasirodė!

LEDI VINDERMIR. Ne, klausykit! O! Tai mano vyro balsas! Jis eina čia. Išgelbėkite mane! Ne! Tai kažkoks sąmokslas. Jūs pakvietėte jį!

Balsai už durų.

MISIS ERLIN. Tyliau! Aš atėjau jūsų išgelbėti ir, jeigu tik galėsiu, taip ir padarysiu. Bet, regis, pavėlavau. Tenai! (*Rodo į uždengtą langą.*) Ir, jeigu pasitaisys proga, sprukite iš čia!

LEDI VINDERMIR. O jūs?

MISIS ERLIN. A, dėl manęs nesirūpinkite. Aš juos sutiksiu.

Ledi Vindermir slepiasi už užuolaidos.

LORDAS AUGUSTAS (*už durų*). Niekai, brangusis Vindermirai. Jūs manęs nepaliksite!

MISIS ERLIN. Lordas Augustas! Ir man galas! (*Minutėlę dvejoja, paskui apsižvalgo ir, pastebėjusi dešinėje duris, sprunka pro jas.*)

Įeina lordas Darlingtonas, misteris Dambis, lordas Vindermiras, lordas Augustas Lortonas ir misteris Sesilas Grehamas.

DAMBIS. Kaip apmaudu, kad jie išvijo mus iš klubo taip anksti! Dar tik antra valanda. (*Sudrimba į kėdę.*) Linksmoji vakaro dalis dar tik prasideda. (*Nusiziovauja ir užsimerkia.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Labai miela, kad leidote Augustui atsivežti mūsų kompaniją čia, bet bijau, kad netrukus turėsiu išeiti.

LORDAS DARLINGTONAS. Iš tikrųjų? Kaip gaila. Bet gal surūkysite cigarą?

LORDAS VINDERMIRAS. Ačiū! (*Sėdasi.*)

LORDAS AUGUSTAS (*lordui Vindermirui*). Mano mielas berniuk, nė negalvokite išeiti. Man reikia, velniai griebtų, pakalbėti su jumis apie labai svarbų reikalą. (*Sėdasi šalia jo prie stalo kairėje.*)

SEILAS GREHEMAS. O! Ir mes visi žinome apie ką. Tapis negali kalbėti apie nieką kitą, tik apie misis Erlin!

LORDAS AUGUSTAS. Man regis, tai visai ne jūsų reikalas.

SEILAS GREHEMAS. Žinoma, ne! Štai dėl to aš ir domiuosi. Mano paties reikalai man visada nusibosta iki gyvo kaulo.

LORDAS DARLINGTONAS. Išgerkime, draugai. Jums, Sesilai, viskio su soda?

SEILAS GREHEMAS. Ačiū. (*Eina prie stalo, kur sėdi lordas Darlingtonas.*) Misis Erlin šįvakar buvo nuostabi, ar ne?

LORDAS DARLINGTONAS. Aš nesu jos gerbėjas.

SESIŁAS GREHEMAS. Aš taip pat nebuvaũ, bet dabar ji man patinka. Kodėl gi ne? Ji tiesiog privertė mane supažindinti ją su teta Karolina. Regis, ji jau ruošiasi pas ją pusryčiauti.

LORDAS DARLINGTONAS (*nustebęs*). Negali būti?!

SESIŁAS GREHEMAS. Iš tikrųjų.

LORDAS DARLINGTONAS. Draugai, atleiskite man. Rytoj išvažiuoju, todėl norėčiau parašyti keletą laiškų. (*Eina prie rašomojo stalo ir sėdasi ten.*)

DAMBIS. Misis Erlin – protinga moteris.

SESIŁAS GREHEMAS. Sveiki gyvi, Dambi! Maniau, kad jau miegate.

DAMBIS. Aš ir miegojau. Kaip visada.

LORDAS AUGUSTAS. Ji labai protinga moteris. Ji puikiai žino, kad aš kvailys. Ir žino, velniai griebtų, ne blogiau už mane.

Sesilas Grehemas juokdamasis eina prie jo.

LORDAS AUGUSTAS. Galite sau juoktis, mano mielas, bet sutikti tokią moterį, kuri puikiausiai tave supranta, pasitaiko ne kasdien.

DAMBIS. Tai baisiai pavojinga. Jos galų gale už mūsų išteka.

SESYLAS GREHEMAS. Bet aš maniau, Tapi, kad jūs jos nebenorite matyti. Taip! Taip jūs man sakėte vakar klube. Sakėte, kad girdėjote... (*Šnibžda jam.*)

LORDAS AUGUSTAS. O, ji tai paaiškino.

SESYLAS GREHEMAS. Ir Visbadeno nuotyki?

LORDAS AUGUSTAS. Ji paaiškino ir tai.

DAMBIS. O jos pajamos? Ar tai ji paaiškino?

LORDAS AUGUSTAS (*labai rimtai*). Tai ji paaiškino rytoj.

Sesilas Grehemas grįžta prie staliuko centre.

DAMBIS. Šiais laikais moterys pasidarė labai praktiškos. Mūsų senelės, žinoma, neretai nusidėdavo, tačiau jų anūkės, dievaž, padarys bet ką, kad tik turėtų iš to naudos.

LORDAS AUGUSTAS. Ar norite ją apjuodinti? Bet ji ne iš tokių!

SESYLAS GREHEMAS. Ak! Blogos moterys mums neduoda ramybės, o su gerom – nors mirk iš nuobodulio. Tai vienintelis jų skirtumas.

DAMBIS. Misis Erlin turi praeitį.

LORDAS AUGUSTAS. Man patinka moterys su praeitimi. Su jomis visada velniškai įdomu pasikalbėti.

SEILAS GREHEMAS. Na, Tapi, su ja jūs tikrai turėsite apie ką pasikalbėti. (*Augustas eina prie jo.*)

LORDAS AUGUSTAS. Mielas berniuk, jūs, po velnių, darotės labai įkyrus.

SEILAS GREHEMAS (*uždeda rankas jam ant pečių*). Tapi, jūs jau praradote figūrą ir gerą vardą. Tad bent nepraraskite kantrybės – tik ji jums ir beliko.

LORDAS AUGUSTAS. Mano mielas berniuk, jeigu aš nebūčiau pats kilniausias žmogus Londone...

SEILAS GREHEMAS. ...Mes visi jus labiau gerbtume, ar ne taip, Tapi?

DAMBIS. Šiuolaikinis jaunimas tiesiog siaubingas. Jokios pagarbos dažytiems plaukams.

Lordas Augustas piktai žvalgosi.

SEILAS GREHEMAS. Misis Erlin labai gerbia mūsų Tapi.

DAMBIS. Tuomet misis Erlin – puikus savo lyties pavyzdys. Tiesiog baisu žiūrėti, kaip dabartinės moterys elgiasi su svetimais vyrais.

LORDAS VINDERMIRAS. Užteks kvailysčių, Dambi, o jūs, Sesilai, prikaškite liežuvį. Palikite misis Erlin ramybėje. Nieko tikro apie ją nežinodami, jūs tik be reikalo ją apkalbinėjate.

SESILAS GREHEMAS (*eidamas prie jo*). Mano mielas Arturai, aš niekada nieko neapkalbinėju. Aš paprasčiausiai plepu.

LORDAS VINDERMIRAS. O koks skirtumas tarp plepalų ir apkalbų?

SESILAS GREHEMAS. O! Plepalai tiesiog nuostabūs. Visą istoriją ir sudaro plepalai. Apkalbos – tai tas pats tauškėjimas, tik dėl moralės tapęs siaubingai nuobodus. Aš niekada nemoralizuoju. Jeigu moralizuoja vyras, jis veidmainis, o jeigu moteris, ji – paprasčiausia kvailutė. Puritoniška sąžinė moteriai labai netinka. Bet, laimė, dauguma moterų tai žino.

LORDAS AUGUSTAS. Tikra tiesa, mielas berniuk, tikra tiesa.

SESILAS GREHEMAS. O, labai gaila, Tapi, visada, kai tik su manimi kas nors sutinka, jaučiu, kad klydau.

LORDAS AUGUSTAS. Mano mielas berniuk, kai aš buvau jūsų amžiaus...

SEILAS GREHEMAS. Tapi, nepersistenkite, –
mano amžiaus jūs niekada nebuvote ir nebūsité.
(*Eina prie lordo Darlingtono.*) Darlingtonai, gal suloš-
kime kortomis? Jūs juk žaisite, Arturai?

LORDAS VINDERMIRAS. Dėkui, Sesilai, bet aš
nelošiu.

DAMBIS (*įkvėpdamas*). Viešpatie brangiausias!
Kaip vedybinis gyvenimas gniuždo žmogų! Demora-
lizuoja lygiai taip, kaip ir cigaretės, bet užtat gerokai
brangiau kainuoja.

SEILAS GREHEMAS. Jūs tikriausiai lošiate, Tapi?

LORDAS AUGUSTAS (*pildamasis brendžio su so-
dos vandeniu*). Negaliu, mielas berniuk. Pažadėjau
misis Erlin nebelošti ir nebegerti.

SEILAS GREHEMAS. Ką gi, mano brangusis
Tapi, tik nepaklyskite dorybės labirintuose. Pasitai-
sęs jūs būsite visiškai neįdomus. Tai blogiausia mo-
terų savybė. Jos visada nori, kad mes būtume geri,
tačiau, jeigu tokį sutinka, nė trupučio nemyli. Jos
nori mus įsimylėti nepataisomai blogus, o mesti –
nepatraukliai gerus.

LORDAS DARLINGTONAS (*pakildamas iš už
stalo dešinėje, kur rašė laiškus*). Moterims mes visada
blogi.

DAMBIS. O aš nemanau, kad mes blogi. Atvirkščiai, mes visi geri, išskyrus Tapį.

LORDAS DARLINGTONAS. Ne, mes visi klampojuame po purvą, ir tik kai kurie iš mūsų žiūri į žvaigždes. (*Sėdasi prie stalo centre.*)

DAMBIS. Mes visi klampojuame po purvą, ir tik kai kurie iš mūsų žiūri į žvaigždes? Garbės žodis, Darlingtonai, šiandakt jūs labai romantiškai nusiteikę.

SESILOS GREHEMAS. Perdėm romantiškai! Jis įsimylėjęs, ne kitaip. Kas ta mergaitė?

LORDAS DARLINGTONAS. Moteris, kurią aš myliu, nėra laisva arba mano tokia nesanti. (*Instinktyviai žvilgteli į lordą Vindermirą.*)

SESILOS GREHEMAS. A, vadinasi, ištekėjusi moteris! Nėra pasaulyje nieko, kas prilygtų ištekėjusios moters ištikimybei. To vedusiam vyrui nelemta patirti.

LORDAS DARLINGTONAS. O! Ji manęs nemyli. Tai gera moteris. Tai vienintelė gera moteris iš tų, kurias esu sutikęs.

SESILOS GREHEMAS. Vienintelė?

LORDAS DARLINGTONAS. Taip!

SESILOS GREHEMAS (*užsidedamas cigaretę*). Ką gi, tuomet jūs laimingas! Aš esu sutikęs šimtus gerų

moterų. Tiksliau sakant, tik geras aš ir sutikdavau. Gerų moterų pasaulyje tiesiog knibždėte knibžda. Jas pažinti – tai tam tikras pradinis išsilavinimas.

LORDAS DARLINGTONAS. Ta moteris nekalta ir tyra. Ji turi viską, ką mes, vyrai, jau praradome.

SEILAS GREHEMAS. Mano mielas drauge, ką gi mes pasaulyje veiktume su tyrumu ir nekaltybe? Gėlė švarko atlape kur kas naudingesnė.

DAMBIS. Vadinas, ji jūsų nemylė?

LORDAS DARLINGTONAS. Ne, nemylė.

DAMBIS. Ką gi, tuomet sveikinu. Mūsų gyvenime galimos tik dvi tragedijos. Viena iš jų – kai negauni to, ko nori, antroji – kai gauni. Antroji daug blogesnė: tai tikra tragedija! Bet jūs sakote, kad ji jūsų nemylė? Tai labai įdomu. Sesilai, kiek laiko jūs galėtumėte mylėti moterį, kuri jūsų nemylė?

SEILAS GREHEMAS. Kuri manęs nemylė? O, visą gyvenimą!

DAMBIS. Aš taip pat. Bet tokią sutikti labai sunku.

LORDAS DARLINGTONAS. Na, jūs ir pasipūtęs, Dambi.

DAMBIS. Aš tuo visai nesididžiuoju, anaipol, aš gailiuosi. Kadaise mane beprotiškai mylėjo, tiesiog

dievino, ir dėl to aš labai apgailestauju. Man buvo labai apmaudu. Labai norėčiau turėti šiek tiek laiko sau.

LORDAS AUGUSTAS (*atsigręždamas*). Laiko tam, kad lavintumėte save, aš tikiuosi?

DAMBIS. Ne, kad užmirščiau viską, ką mokėjau. Tai tikrai svarbiau, mielas Tapi.

Lordas Augustas muistosi kėdėje.

LORDAS DARLINGTONAS. Kokie gi jūs visi cinikai!

SEILAS GREHEMAS. O kas yra cinikas?

LORDAS DARLINGTONAS. Žmogus, kuris žino kiekvieno daikto kainą, bet apie jo vertę neturi jokio supratimo.

SEILAS GREHEMAS. O sentimentalus žmogus, brangusis Darlingtonai, visame kame išvelgia absurdišką vertę, tačiau neturi jokio supratimo apie paprasčiausio daikto rinkos kainą.

LORDAS DARLINGTONAS. Jūs mane visada stebinate, Sesilai. Kalbate, lyg turėtumėte patirties.

SEILAS GREHEMAS. Aš ir turiu. (*Eina prie židinio.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Jūs dar per jaunas!

SEILAS GREHEMAS. Ne amžiuje esmė. Patirtis – tai gyvenimo instinkto klausimas. Aš jį turiu. Tapis – ne. Patirtimi Tapis vadina savo klaidas. Štai ir viskas.

Lordas Augustas piktai žvalgosi aplink.

DAMBIS. Kiekvienas savo klaidas vadina patirtimi.

SEILAS GREHEMAS (*stovėdamas nugara į židinį*). Mes neturėtume klysti. (*Pamato ant sofos ledi Vindermir vėduoklę.*)

DAMBIS. Be klaidų gyvenimas būtų labai pilkas.

SEILAS GREHEMAS. Jūs, Darlingtonai, be abejo, esate ištikimas tai moteriai, kurią mylite – tai gerai moteriai?

LORDAS DARLINGTONAS. Sesilai, jeigu jau kas myli moterį iš tikrųjų, kitos jam tampa visiškai nesvarbios. Meilė keičia žmogų – aš jau kitoks.

SEILAS GREHEMAS. Tik pamanykite, kaip įdomu! Tapi, aš noriu su jumis pasikalbėti.

Lordas Augustas nieko nepastebi.

DAMBIS. Su Tapiu kalbėti nėra prasmės. Tai tas pat, kas kalbėti su mūro siena.

SESILAS GREHEMAS. Bet aš tai labai mėgstu – jis vienintelis pasaulyje man niekada neprieštarauja. Tapi!

LORDAS AUGUSTAS. Na, ko norite? Kas atsitiko? (*Pakyla ir eina prie Sesilo Grehemo.*)

SESILAS GREHEMAS. Ateikite čia. Man jūsų labai reikia. (*Jam tyliai*) Darlingtonas moralizavo ir kalbėjo apie meilės tyrumą ir panašiai, o pas jį patį kambariuose visą šį laiką buvo kažkokia moteris.

LORDAS AUGUSTAS. Negali būti! Iš tikrųjų?

SESILAS GREHEMAS (*pusbalsiu*). Taip – štai jos vėduoklė. (*Rodo j vėduoklę.*)

LORDAS AUGUSTAS (*kikendamas iš pasitenkinimo*). Čia tai bent!

LORDAS VINDERMIRAS (*prie durų*). Dabar, lorde Darlingtonai, man tikrai metas eiti. Labai gaila, kad jūs taip greit išvažiuojate iš Anglijos. Kai grįšite, labai prašau apsilankyti pas mus! Mudu su žmona džiaugsimės jus matydami.

LORDAS DARLINGTONAS (*scenos gilumoje su lordu Vindermiru*). Bijau, kad ilgai negrįšiu. Labanaktis!

SESILAS GREHEMAS. Arturai!

LORDAS VINDERMIRAS. Ką?

SEILAS GREHEMAS. Noriu minutėlę su jumis pasikalbėti. Ne, atekite čionai!

LORDAS VINDERMIRAS (*vilkdamasis paltą*). Negaliu, man jau metas!

SEILAS GREHEMAS (*šypsodamasis*). Tai labai svarbu. Nesigailėsite!

LORDAS VINDERMIRAS (*šypsodamasis*). Tai vėl viena iš jūsų kvailysčių, Sesilai?

SEILAS GREHEMAS. Ne! Tikrai ne!

LORDAS AUGUSTAS (*eidamas prie jo*). Mano mielas bičiuli, dar neišeikite. Man reikia su jumis pasikalbėti. O Sesilas nori jums ką parodyti.

LORDAS VINDERMIRAS (*grįždamas*). Na, kas tai?

SEILAS GREHEMAS. Kažkur čia, Darlingtono kambariuose, tūno moteris. Štai jos vėduoklė. Įdomu, ar ne? (*Pauzė.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Dieve gailestingas! (*Čiumpa vėduoklę, Dambis stojasi.*)

SEILAS GREHEMAS. Kas atsitiko?

LORDAS VINDERMIRAS. Lorde Darlingtonai!

LORDAS DARLINGTONAS (*atsigręždamas*). Taip!

LORDAS VINDERMIRAS. Iš kur jūsų kambariuose atsirado mano žmonos vėduoklė? Šalin rankas, Sesilai, atstokite.

LORDAS DARLINGTONAS. Jūsų žmonos vėduoklė?

LORDAS VINDERMIRAS. Taip – štai ji!

LORDAS DARLINGTONAS (*eidamas prie jo*). Aš nežinau.

LORDAS VINDERMIRAS. Negalite nežinoti. Aš reikalauju pasiaiškinti. (*Sesilui Grehemui*) Nelaikykite manęs, pusproti!

LORDAS DARLINGTONAS (*sau*). Pagaliau ji čia!

LORDAS VINDERMIRAS. Kalbėkite, sere! Kodėl mano žmonos vėduoklė čia? Atsakykite! Viešpatie! Aš apieškosiu jūsų kambarius, ir, jeigu mano žmona čia... (*Eina.*)

LORDAS DARLINGTONAS. Nieko panašaus! Jūs neturite teisės! Aš jums draudžiu!

LORDAS VINDERMIRAS. Niekše! Aš neišeisiu iš čia, kol neapieškosiu kiekvieno kampe! Kas ten juda už užuolaidos? (*Eina lango link.*)

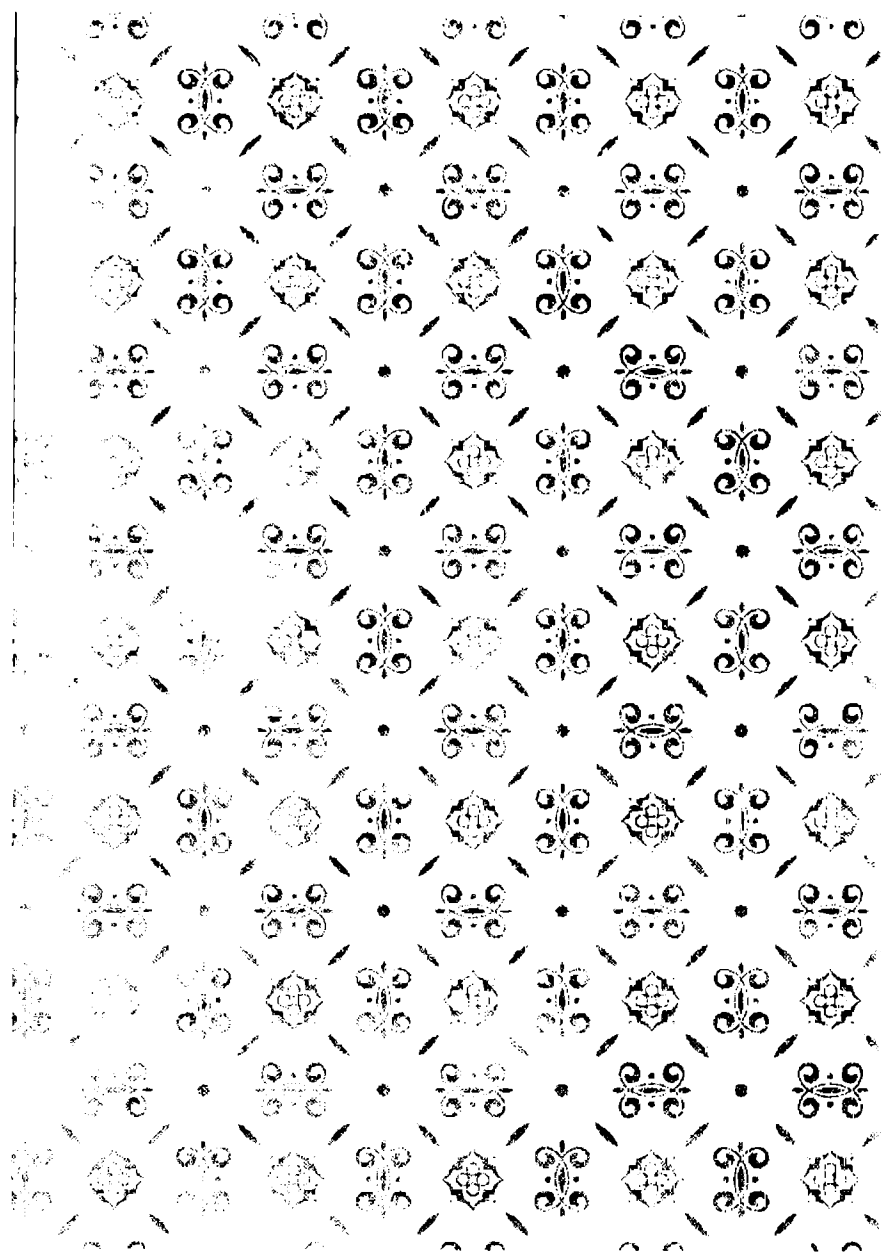
MISIS ERLIN (*jeidama pro duris*). Lorde Vindermirai!

LORDAS VINDERMIRAS. Misis Erlin!

Visi krūpteli ir atsigręžia. Ledi Vindermir nepastebimai išlenda iš už užuolaidos ir išbėga pro duris kairėje.

MISIS ERLIN. Bijau, kad būsiu suklydusi ir pasiėmusi jūsų žmonos vėduoklę vietoj savosios. Labai apgailestauju! *(Paima iš jo vėduoklę. Lordas Vindermiras su panieka žiūri į ją. Lordas Darlingtonas – nustebęs ir piktas. Lordas Augustas nusisuka. Kiti žvilgteli vienas į kitą ir nusišypso.)*

Uždanga.

Ketvirtas
VEIKSMAS

Veiksmas vyksta ten pat, kur ir pirmasis.

LEDI VINDERMIR (*gulédama ant sofos*). Kaip aš jam pasakysiu? Ne, negaliu – tai mane pražudys. Jei žinočiau, kas atsitiko po to, kai pasprukau iš to baisaus kambario. Tikriausiai ji pasakė tikrą savo buvimo priežastį, ir kaip ten atsirado ta nelemta vėduoklė. Ak, jeigu jis žino – kaip aš pažvelgsiu jam į akis? Jis niekada man neatleis. (*Skambina.*) O, regis, taip lengvai gyveni – be pagundos, nuodėmių, beprotybės. Ir staiga... Koks baisus gyvenimas! Tai jis mus valdo, o ne mes jį.

Iš dešinės įeina Rozali.

ROZALI. Ar jūsų malonybė kvietė mane?

LEDI VINDERMIR. Taip. Ar sužinojot, kada lordas Vindermiras vakar grįžo?

ROZALI. Milordas negrįžo ligi penkių.

LEDI VINDERMIR. Ligi penkių? Tai jis beldėsi iš ryto į mano duris?

ROZALI. Taip, miledi – pusę dešimtos. Aš jam pasakiau, kad jūsų malonybė dar miega.

LEDI VINDERMIR. Ar jis ką nors sakė?

ROZALI. Kažką apie jūsų malonybės vėduoklę. Aš gerai neišgirdau, ką būtent. Ar jūs pametėte ją, miledi? Aš nerandu jos, o Parkeris sako, kad nepalikote jos nė viename iš kambarių. Jis ieškojo visur, taip pat ir terasoje.

LEDI VINDERMIR. Nesvarbu. Pasakykite Parkeriui, kad nesivargintų. Galite eiti.

Rozali išeina.

LEDI VINDERMIR (*atsistodama*). Ji, aišku, viską jam papasakojo. Įsivaizduoju – moteris padaro kilniausią poelgį, aukojasi – daro tai spontaniškai, nepagalvojusi – ir staiga supranta, kad tai jai per daug kainavo. Kodėl gi ji turėtų dvejoti, ką pasirinkti – savo pražūtį ar mano?.. Keista! Aš būčiau ją viešai pažeminusi savo pačios namuose. Ji renkasi pažeminimą kažkur kitur, kad išgelbėtų mane... Ak, kiek čia ironijos! Kiek ironijos mūsų kalbose apie geras ir blogas moteris!.. Kokia pamoka! Ir kaip gaila, kad gyvenime mes pasimokome tik tada, kai iš to jau nebėra naudos! Nes, jeigu ji ir nepasakys, aš turiu tai padaryti. Ak, kokia gėda, kokia gėda. Papasakoti – vadinasi, viską išgyventi dar kartą. Poelgiai – pirmoji

gyvenimo tragedija, o žodžiai – antroji. Žodžiai, ko gero, dar blogiau. Jie negailestingi... Ak! (*Lordui Vindermirui įeinant, krūpteli.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*bučiuoja ją*). Margarita, tu labai išbalusi!

LEDI VINDERMIR. Aš labai prastai miegojau.

LORDAS VINDERMIRAS (*sėsdamasis ant sofos šalia jos*). Vargšėlė! Aš vakar taip vėlai grįžau, nenorėjau tavęs žadinti. Tu verki, brangioji?

LEDI VINDERMIR. Taip, verkiu, nes turiu tau šį tą papasakoti, Arturai.

LORDAS VINDERMIRAS. Mano mielas vaikuti, tu nesveikuoji. Tu pervargai. Važiuokime į kaimą. Selbyje tu tučtuojau pasveiksi. Sezonas jau baigiasi – likti čia nebėra prasmės. Vargšėlė! Jeigu nori, išvažiuosime kad ir šiandien. (*Atsistoja.*) Kuo puikiausiai spėsime į traukinį be dvidešimt keturios. Aš nusiųsiu Fanen telegramą. (*Eina prie stalo, sėdasi ir rašo telegramą.*)

LEDI VINDERMIR. Taip, išvažiuokime. Ne, aš negaliu vykti šiandien. Aš turiu prieš tai su kai kuo susitikti... Su žmogumi, kuris padarė man didelę paslaugą.

LORDAS VINDERMIRAS (*atsistoja ir eina prie sofos*). Paslaugą?

LEDI VINDERMIR. Net kur kas daugiau. Aš tau pasakysiu, Arturai, tiktai mylėk mane, mylėk, kaip mylėjai anksčiau.

LORDAS VINDERMIRAS. Anksčiau? Tu galvoji apie tą nedorą moterį, kuri čia buvo vakar. (*Prieidamas ir sėsdamasis jai iš dešinės.*) Tu juk nebegalvoji... Ne, tikriausiai ne?!

LEDI VINDERMIR. Žinoma, ne. Aš žinau, kad buvau neteisi ir kvaila.

LORDAS VINDERMIRAS. Labai miela, kad vakar ją priėmei, bet daugiau tu jos nebepamatysi.

LEDI VINDERMIR. Kodėl tu taip kalbi? (*Pauzė.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*įmdamas jos ranką*). Margarita, aš maniau, kad paskalos apie misis Erlin neturi rimto pagrindo. Aš maniau, kad ji nori pasitaisyti, nori sugrįžti į tą vietą, kurios neteko dėl trumpalaikės beprotybės, vėl nori gyventi padorų gyvenimą. Aš tikėjau tuo, ką sakė ji – ir suklydau. Ji bloga, blogesnė už ją moterį sunku įsivaizduoti.

LEDI VINDERMIR. Arturai, Arturai, apie jokią moterį negalima kalbėti taip žiauriai! Aš nemanau, kad žmones galima skirstyti į gerus ir blogus, lyg

jie priklausytų skirtingoms rasėms ar pasauliams. Tos geros moterys gali turėti pačių baisiausių savybių – beprotybės, užsispyrimo, pavydo, nuodėmių, o blogos – užuojautos, gailesčio, pasiaukojimo. Ir aš nematau, kad misis Erlin bloga – aš žinau, kad ji ne tokia.

LORDAS VINDERMIRAS. Mano brangioji, ši moteris nepakenčiama. Nesvarbu, kaip ji toliau ruošiasi mums kenkti, tu neturi jos matyti. Jai ne vieta aukštuomenėje.

LEDI VINDERMIR. Bet aš noriu su ja pasimatyti. Aš noriu, kad ji čia atvažiuotų.

LORDAS VINDERMIRAS. Jokiu būdu!

LEDI VINDERMIR. Vieną kartą ji čia atvyko kaip tavo viešnia. Dabar aš noriu ją pasikviesti. Taip bus garbinga.

LORDAS VINDERMIRAS. Jau geriau ji niekad nebūtų čia atvykusi.

LEDI VINDERMIR (*stodamasi*). Dabar, Arturai, jau per vėlu apie tai kalbėti. (*Eina šalin.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*stojasi*). Margarita, jeigu tu žinotum, kur misis Erlin buvo vakar po to, kai išvažiavo iš čia, tu su ja nebūtum viename kambaryje. Visa tai buvo tiesiog begėdiška.

LEDI VINDERMIR. Arturai, aš nebegaliu tylėti. Aš turiu viską papasakoti. Vakar naktį...

Įeina Parkeris, nešinas padėklą, ant kurio guli ledi Vindermir vėduoklė ir vizitinė kortelė.

PARKERIS. Misis Erlin atvyko gražinti miledi vėduoklę, kurią per klaidą vakar išsivežė. Misis Erlin ant kortelės užrašė keletą žodžių.

LEDI VINDERMIR. O, pasakykite misis Erlin, kad ji būtų tokia maloni ir užseitų. (*Skaito kortelę.*) Pasakykite, kad man bus labai malonu ją matyti.

Parkeris išeina.

LEDI VINDERMIR. Ji nori su manim pasimatyti, Arturai.

LORDAS VINDERMIRAS (*paima kortelę ir skaito*). Margarita, prašau tavęs to nedaryti. Blogiausiu atveju pirma leisk man su ja pasikalbėti. Ji – pavojinga moteris. Pavojingiausia iš visų, kurias aš esu sutikęs. Tu nesupranti, ką darai.

LEDI VINDERMIR. Ir vis dėlto aš ją priimsiu.

LORDAS VINDERMIRAS. Mažute, tau gali tekti patirti skaudžią širdgėlą. Nenorėk to. Tiesiog būtina man pirmam su ja pasikalbėti.

LEDI VINDERMIR. Kodėl tai turėtų būti būtina?

Įeina Parkeris.

PARKERIS. Misis Erlin.

Įeina misis Erlin. Parkeris pasišalina.

MISIS ERLIN. Laba diena, ledi Vindermir. (*Lor-
dui Vindermirui*) Laba diena. Žinote, ledi Vindermir,
aš labai apgailestauju dėl jūsų vėduoklės. Tiesiog neį-
sivaizduoju, kaip galėjau taip kvailai suklysti. Ir štai,
važiuodama pro jūsų namus, nusprendžiau pati jums
grąžinti jūsų turtą, atsiprašydama už savo neatidu-
mą, na, ir su jumis atsisveikinti.

LEDI VINDERMIR. Atsisveikinti? (*Su misis Erlin
eina prie sofos ir sėdasi šalia jos.*) Vadinasi, jūs išvyks-
tate?

MISIS ERLIN. Taip. Vėl gyvensiu užsienyje.
Anglijos klimatas man netinka. Čia man skauda šir-
dį... Ir man tai nepatinka. Man patinka gyventi pi-

etuose. Londone per daug rūko ir ... rimtų žmonių, lorde Vindermirai. Ar tai rūkas padaro žmones rimtus, ar nuo rimtų žmonių kyla rūkas – nežinau, bet visa tai mane dirgina. Aš išvykstu šiandien popiet, vakariniu traukiniu.

LEDI VINDERMIR. Šiandien popiet? O aš taip norėjau apsilankyti pas jus.

MISIS ERLIN. Kaip malonu! Bet bijau, kad man teks išvykti.

LEDI VINDERMIR. Ir mes daugiau niekada nepamatsysime, misis Erlin?

MISIS ERLIN. Turbūt ne. Mūsų gyvenimai pernellyg skirtingi. Bet aš noriu jus kai ko paprašyti. Labai norėčiau turėti jūsų nuotrauką. Ar jūs man padovanosite? Būčiau labai laiminga.

LEDI VINDERMIR. O, su malonumu. Štai ten, ant stalo, viena guli. Aš tuoj jums ją parodysiu. (*Eina prie stalo.*)

LORDAS VINDERMIRAS (*eina prie misis Erlin ir tyliai jai sako*). Kaip jūs drįsote po vakarykščio poelgio čia įsiveržti?

MISIS ERLIN (*pašaipiai šypsodamasi*). Mano miegas Vindermirai, jūsų įsitikinimai neatitinka jūsų elgesio!

LEDI VINDERMIR (*grįždama*). Bijau, kad fotografas bus persistengęs – aš nesu tokia graži. (*Rodo nuotrauką.*)

MISIS ERLIN. Jūs kur kas gražesnė. Bet gal turite nuotraukų su savo mažyliu?

LEDI VINDERMIR. Turiu. Jūs norėtumėte vienos iš jų?

MISIS ERLIN. Taip.

LEDI VINDERMIR. Tuomet būkite tokia gera, luktelėkite minutėlę – aš tuoj atnešiu. Turiu keletą viršuje.

MISIS ERLIN. Labai apgailestauju, ledi Vindermir, kad suteikiau jums tiek rūpesčių.

LEDI VINDERMIR (*eina link durų dešinėje*). Na ką jūs, misis Erlin.

MISIS ERLIN. Labai jums dėkinga.

Ledi Vindermir išeina pro duris dešinėje.

MISIS ERLIN. Jūs, regis, šįryt prastos nuotaikos, Vindermirai. Kodėl gi? Mes su Margarita puikiai sutariame.

LORDAS VINDERMIRAS. Man šlykštu jus matyti šalia jos. Be to, jūs man nepasakėte tiesos, misis Erlin.

MISIS ERLIN. Jūs turite galvoje, kad nepasakiau tiesos jai?

LORDAS VINDERMIRAS. Kartais norėčiau, kad būtumėte tai padariusi. Man nebūtų reikėję šiuos šešis mėnesius liūdėti, nuolat baimintis, kad tik mano žmona nesužinotų, kad jos motina, kuri laikoma mirusia, motina, kurios gedima kaip mirusios, gyva – atstumta moteris, apgavikė, – kaip paaiškėjo dabar. Dėl to buvau pasiryžęs apmokėti sąskaitą po sąskaitos, tenkinti visas jūsų užgaidas, ryžtis netgi vakarykščiame incidentui – pirmą kartą susipykti su savo žmona. Jūs nesuprantat, ką tai man reiškia, negalite suprasti. Bet sakau jums – vieninteliai šiurkštūs žodžiai iš mielų jos lūpų buvo skirti jums, todėl man bjauru jus matyti šalia jos. Jūs teršiate jos nekaltybę. (*Ima vaikščioti.*) Ir be to... Maniau, kad jūs, nors ir turėdama trūkumų, esate atvira ir sąžininga. Bet aš suklydau.

MISIS ERLIN. Kodėl gi?

LORDAS VINDERMIRAS. Jūs privertėte mane gauti jums pakvietimą į žmonos pobuvį.

MISIS ERLIN. Į mano dukters pobūvį, ar ne?

LORDAS VINDERMIRAS. Jūs atvykstate, o po valandos išvažiuojate, paskui jūs užtinkama vyro apartamentuose – jūs pažeminta visų akyse. (*Eina į scenos vidurį.*)

MISIS ERLIN. Taip.

LORDAS VINDERMIRAS (*atsisukdamas į ją*). Todėl aš galiu su jumis elgtis, kaip jūs to nusipelnote – kaip su niekam tikusia, ištvirkusia moterim. Ir aš turiu teisę uždrausti jums lankytis šiuose namuose, būti šalia mano žmonos.

MISIS ERLIN (*šaltai*). Jūs norėjote pasakyti, šalia mano dukters?

LORDAS VINDERMIRAS. Jūs neturite teisės vadinti jos dukterimi. Jūs metėte ją. Palikote ją visai kūdikį dėl savo meilužio, kuris vėliau metė jus.

MISIS ERLIN (*stojasi*). Kaip jūs manote, tai daro garbę jam ar man, lorde Vindermirai?

LORDAS VINDERMIRAS. Kai dabar jus pažįstu, tai, žinoma, jam.

MISIS ERLIN. Būkite atsargus, patariu jums būti atsargiam.

LORDAS VINDERMIRAS. O, nesiruošiu švelninti žodžių. Aš puikiai jus pažįstu.

MISIS ERLIN (*greitai žvilgtelėdama į jį*). Abejoju.

LORDAS VINDERMIRAS. Tai neabejokite. Dvidešimt metų jūs gyvenote be savo dukters, net negalvodama apie ją. Ir štai jūs perskaitote laikraštyje, kad ji ištekęjo už turtingo žmogaus, ir pamanote, kad galite pasipelnyti. Jūs supratote, kad, gelbėdamas ją nuo gėdos, – tokia moteris kaip jūs yra jos motina, – aš pakėsiu viską. Tada jūs ir pradėjote mane šantažuoti.

MISIS ERLIN (*trūkčiodama pečiais*). Nevartokite tokių bjaurių žodžių, lorde Vindermirai – jie vulgarūs. Aš pamačiau savo galimybę, tai tiesa, ir ją pasinaudojau.

LORDAS VINDERMIRAS. Taip, pasinaudojote, bet vakar naktį viskas paaiškėjo, ir viskas nuėjo vėjais.

MISIS ERLIN (*keistai šypsodamasi*). Jūs visiškai teisus. Vakar naktį viskas nuėjo vėjais.

LORDAS VINDERMIRAS. O dėl to, ką jūs iškretėte su mano žmonos vėduokle, tiesiog neatleistina – paėmėte ją ir palikote lordo Darlingtono kambaryje. Dabar aš net žiūrėt į ją negaliu, todėl savo žmonai daugiau niekada neleisiu ja naudotis. Ji suteršta. Geriau jau reikėjo ją pasilikti ir niekada negražinti.

MISIS ERLIN. Manau, kad aš ją ir pasiilksiu. (*Pa-
ima vėduoklę.*) Paprašysiu Margaritos, kad man ją pa-
dovanotų.

LORDAS VINDERMIRAS. Tikiuosi, ji patenkins
jūsų prašymą.

MISIS ERLIN. O, aš tuo tikra. Ji neprieštaraus.

LORDAS VINDERMIRAS. Norėčiau, kad ji ati-
duotų ir miniatiūrą, kurią bučiuoja kiekvieną vakarą
prieš miegą. Ten pavaizduota mergaitė nekaltomis
akimis ir nuostabiais tamsiais plaukais.

MISIS ERLIN. A, taip, prisimenu. Rodos, tai buvo
taip seniai. (*Eina prie sofos ir sėdasi.*) Tuomet dar bu-
vau netekėjusi. Tamsūs plaukai ir nekaltos akys tuo-
met buvo madingi, Vindermirai. (*Pauzė.*)

LORDAS VINDERMIRAS. Kodėl jūs čia atvažia-
vote? Ko jūs tikitės? (*Eina prie staliuko kairėje ir sė-
dasi.*)

MISIS ERLIN (*ironiškai*). Palinkėti viso geriausio
savo mylimai dukrelei.

*Lordas Vindermiras iš pykčio prikanda lūpą. Misis
Erlyn žvilgteli į jį ir surimtėja. Kalbant jos balse juntama
gilios tragedijos gaidelė. Minutėlei ji atveria širdį.*

MISIS ERLIN. O, tik neįsivaizduokite, kad ruošiuosi suvaidinti graudžią sceną, verkti jai ant peties, prisipažinti, kas aš tokia, ar panašiai. Neturiu jokio noro vaidinti motinos vaidmens. Tik kartą gyvenime jaučiausi kaip motina. Tai buvo vakar naktį. Tai buvo baisu – dvidešimt metų gyvenau be vaikų ir dabar noriu gyventi taip pat. (*Slėpdama savo jausmus, trivialiai nusijuokia.*) Be to, mano mielas Vindermirai, kaip aš galiu pasirodyti pasauliui su užaugusia dukterimi? Margaritai – dvidešimt vieneri, o aš niekada neprisipažindavau, kad man daugiau nei dvidešimt devyneri. Dvidešimt devynerių moters veidas dar turi rausvų atspalvių, trisdešimtmetės – jau nebeturi. Taigi matote, kokių tai sukeltų sunkumų. Dėl manęs jūs galite leisti savo žmonai saugoti mirusios, nepriekaištingos motinos atminimą. Kodėl gi turėčiau drumsti šias iliuzijas? Man sunku susidoroti su savosiomis. Vieną iliuziją aš praradau vakar, nes maniau, kad neturiu širdies. Tačiau, pasirodo, turiu, bet ji man nereikalinga. Kažkaip nedera prie modernaus rūbo. Ji mane sendina. (*Ima nuo stalo veidrodį ir žiūri į jį.*) Ir kritišku momentu sugadina karjerą.

LORDAS VINDERMIRAS. Jūs baisi... Tiesiog siaubinga.

MISIS ERLIN (*stodamasi*). Man regis, kad jūs, Vindermirai, norėtumėte, jog aš pasitraukčiau į vienuolyną, eičiau į ligoninę slauge ar panašiai, kaip žmonės elgiasi kvailuose šiuolaikiniuose romanuose. Tai kvaila, Arturai, realiame gyvenime mes taip nesielgiame – bent jau kol išsaugome savo grožį. Ne, šiais laikais guodžiamasi ne atgailavimu, o malonumais. Atgaila jau atgyveno. Be to, jeigu moteris iš tikrųjų gailisi, ji turi siūdintis drabužius pas netikusį siuvėją, antraip ja niekas nepatikės. O manęs to daryti neprivers niekas pasaulyje. Ne, aš galutinai išsiisiu iš jūsų ir Margaritos gyvenimo. Mano įsiveržimas buvo tikra klaida – aš supratau tai vakar naktį.

LORDAS VINDERMIRAS. Lemtinga klaida.

MISIS ERLIN (*šypsodamasi*). Beveik lemtinga.

LORDAS VINDERMIRAS. Dabar gailiuosi, kad iš karto nepasakiau savo žmonai visos tiesos.

MISIS ERLIN. Aš gailiuosi dėl blogų savo poelgių, jūs – dėl gerų. Štai tuo mes ir skiriamės.

LORDAS VINDERMIRAS. Aš nepasitikiu jumis. Vis vien pasakysiu žmonai. Bus geriau, jeigu ji sužinos tai iš manęs. Tai ją labai iškaudins... Jai bus labai gėda, bet kitaip negalima.

MISIS ERLIN. Jūs ruošiatės jai pasakyti?

LORDAS VINDERMIRAS. Aš taip ir padarysiu.

MISIS ERLIN (*eina prie jo*). Jeigu jūs tai padarysite, aš taip paniekinsiu savo vardą, jog tai aptemdys kiekvieną jos gyvenimo minutę, sužlugdys ją, padarys nelaimingą. Tik išdrįskite, ir nebus gėdos, kurios aš neužsitraukčiau, pažeminimo, iki kurio aš nenusirisčiau. Jūs jai nepasakysite – aš jums draudžiu.

LORDAS VINDERMIRAS. Kodėl?

MISIS ERLIN (*po nedidelės pauzės*). Jeigu aš pasakysiu, kad ji man brangi, kad aš galbūt net myliu ją – jūs, ko gero, juoksitės iš manęs.

LORDAS VINDERMIRAS. Aš jausiu, kad tai netiesa. Motinos meilė – tai ištikimybė, pasiaukojimas, dosnumas. Ką jūs galite apie tai žinoti?

MISIS ERLIN. Jūs teisus. Ką aš galiu apie tai žinoti? Užteks apie tai – tačiau nedirškite pasakyti mano dukrai, kas aš tokia, aš jums draudžiu. Tai mano paslaptis, o ne jūsų. Jeigu panorėsiu jai pasakyti, o aš manau, kad taip ir bus, tai pasakysiu prieš išeidama iš čia, – o jei ne, tuomet nepasakysiu niekada.

LORDAS VINDERMIRAS (*piktai*). Tad leiskite paprašyti jus išeiti tuojau pat. Margaritos aš atsiprašysiu už jus.

Iš dešinės įeina ledi Vindermir. Su nuotrauka rankoje ji eina prie misis Erlin. Lordas Vindermiras atsistoja už sofos ir atidžiai seka misis Erlin.

LEDI VINDERMIR. Labai atsiprašau, misis Erlin, kad priverčiau jus laukti. Niekaip negalėjau rasti šios nuotraukos. Pagaliau radau ją vyro kambaryje – jis, pasirodo, buvo ją pavogęs.

MISIS ERLIN (*paima iš jos nuotrauką ir žiūri*). Ma-
nęs tai nestebina – nuotrauka nuostabi. (*Eina link
sofos, kur sėdi ledi Vindermir, ir sėdasi šalia jos. Dar
kartą žvilgteli į nuotrauką.*) Ir tai jūsų mažylis? Kuo
jis vardu?

LEDI VINDERMIR. Žeraras, kaip ir mano bran-
gus tėtis.

MISIS ERLIN (*deda nuotrauką ant stalo*). Iš tik-
rųjų?

LEDI VINDERMIR. Taip. Jeigu tai būtų mergaitė,
vadintume ją kaip ir mano mamą. Jos vardas toks pat
kaip ir mano – Margarita.

MISIS ERLIN. Mano vardas taip pat Margarita.

LEDI VINDERMIR. Nejaugi?

MISIS ERLIN. Taip. (*Pauzė.*) Jūsų vyras, ledi Vindermir, man sakė, kad jūs šventai saugote motinos atminimą.

LEDI VINDERMIR. Mes visi turime savo idealų ar bent jau turėtume turėti. Mano idealas – motina.

MISIS ERLIN. Idealai – pavojingas dalykas. Tikrovė geriau. Ji žeidžia, bet vis dėlto geriau.

LEDI VINDERMIR (*purtydama galvą*). Jeigu aš prarasčiau savo idealus, man nieko nebeliktų.

MISIS ERLIN. Nieko?

LEDI VINDERMIR. Taip. (*Pauzė.*)

MISIS ERLIN. O jūsų tėvas dažnai jums pasakodavo apie jūsų motiną?

LEDI VINDERMIR. Ne, jam tai buvo pernelyg skaudu. Kartą jis man papasakojo, kad mano mama mirė praėjus keletui mėnesių po mano gimimo. Jo akyse pasirodė ašaros. Tuomet jis paprašė niekada jos nepriminti. Vien girdėti jos vardą jam buvo per sunku. Mano tėvas ... mano tėvas iš tikrųjų mirė dėl sudaužytos širdies. Nelaimingesnio žmogaus už jį nesu sutikusi.

MISIS ERLIN (*stodamasi*). Bijau, kad dabar jau turiu eiti, lorde Vindermirai.

LEDI VINDERMIR (*atsistoja*). O ne, dar pabūkite.

MISIS ERLIN. Man regis, metas. Mano karieta jau turėtų būti grįžusi. Pasiunčiau ją su laiškeliu pas ledi Džedburi.

LEDI VINDERMIR. Arturai, prašau, pažiūrėk, ar atvyko misis Erlin karieta.

MISIS ERLIN. Nesivarginkite, lorde Vindermirai.

LEDI VINDERMIR. Taip, Arturai, prašau, nueik.

Lordas Vindermiras minutėlę dvejuoja. Tada žvilgteli į misis Erlin, bet ji lieka visiškai rami. Lordas Vindermiras išeina.

LEDI VINDERMIR. O! Kaip jums atsidėkoti? Vakar jūs mane išgelbėjote. (*Eina prie jos.*)

MISIS ERLIN. Ša, nekalbėkite apie tai.

LEDI VINDERMIR. Turiu apie tai kalbėti. Aš nenoriu, kad jūs manytumėte, jog ruošiuosi priimti šią auką. Ne, ji per didelė. Aš viską papasakosiu vyrui – tai mano pareiga.

MISIS ERLIN. Tai nėra jūsų pareiga... Pagaliau jūs turite pareigų ne tik jam, bet ir kitiems. Jūs, rodos, sakėte, kad man už kažką skolinga?

LEDI VINDERMIR. Aš jums už viską skolinga.

MISIS ERLIN. Tad sumokėkite savo skolą tylėjimu. Tik taip jūs ir galite atsilyginti. Nepasakokite apie tai niekam, antraip sugadinsite vienintelę geradarystę, kurią padariau per visą savo gyvenimą. Ir pažadėkite, kad tai, kas įvyko praėjusią naktį, bus mūsų paslaptis. Nenuodykite savo vyrui gyvenimo. Kam nuodyti jo meilę? Juk meilę taip lengva sunaikinti... Ak, kaip lengva... Ledi Vindermir, duokite žodį, kad niekada jam nepasakysite. Aš reikalauju to.

LEDI VINDERMIR (*nuleidusi galvą*). Tai jūsų noras, ne mano.

MISIS ERLIN. Taip, tai mano noras. Ir niekada nepamirškite savo kūdikio – man patinka galvoti apie jus kaip apie motiną. Norėčiau, kad ir jūs apie save taip galvotumėte.

LEDI VINDERMIR (*pakeldama galvą*). Dabar aš visada taip galvosiu. Tik kartą gyvenime aš pamiršau savo motiną – tai buvo vakar naktį. O, jeigu būčiau ją atsiminusi, nebūčiau buvusi tokia pikta, tokia kvaila.

MISIS ERLIN (*sudrebėjusi*). Ša, vakarykštė naktis jau baigėsi.

Įeina lordas Vindermiras.

LORDAS VINDERMIRAS. Jūsų karieta dar neatvyko, misis Erlin.

MISIS ERLIN. Nesvarbu. Aš pasikviesiu kebę. Nėra nieko geriau už gerą Šresburi ar Talbotą. Na, o dabar, brangioji ledi Vindermir, jau tikrai metas atsisveikinti. (*Eina į kambario vidurį.*) Ak, prisiminiau. Jums atrodoys kvaila, bet man iš tikrųjų bus sunku išsiskirti su vėduokle, kurią per išsiblaškymą išsivežiau vakar iš jūsų pobūvio. Gal padovanotumėte ją man? Lordas Vindermiras neprieštarauja, nors žinau, kad tai jo dovana.

LEDI VINDERMIR. O, žinoma, jeigu tik norite. Tik ten užrašytas mano vardas: Margarita.

MISIS ERLIN. Bet juk mūsų vardai vienodi.

LEDI VINDERMIR. Tiesa, buvau pamiršusi. Žinoma, imkite. Koks nuostabus sutapimas, kad mūsų vardai vienodi!

MISIS ERLIN. Tiesiog stulbinantis! Ačiū... Ji man visada primins jus. (*Atsisveikina.*)

Įeina Parkeris.

PARKERIS. Lordas Augustas Lortonas. Misis Erlin karieta jau atvyko.

LORDAS AUGUSTAS. Labas rytas, brangus berniuk. Labas rytas, ledi Vindermir. (*Pamato misis Erlin.*) Misis Erlin!

MISIS ERLIN. Sveiki, lorde Augustai. Kaip jaučiatės?

LORDAS AUGUSTAS (*šaltai*). Ačiū, misis Erlin, neblogai.

MISIS ERLIN. Anaipol neatrodo, kad gerai, lorde Augustai. Jūs per vėlai gulate – tai jums kenkia. Tikrai vertėtų labiau saugoti save. Viso gero, lorde Vindermirai. (*Eina link durų, nusilenkdama lordui Augustui. Staiga nusišypso ir atsigręžia į jį.*) Lorde Augustai! Ar nepalydėtumėte manęs iki karietos? Paneštumėte vėduoklę.

LORDAS VINDERMIRAS. Leiskite man!

MISIS ERLIN. Ne, aš noriu lordo Augusto. Man reikia kai ką perduoti hercogienei. Ar panėšėsite vėduoklę, lorde Augustai?

LORDAS AUGUSTAS. Jeigu tikrai norite...

MISIS ERLIN (*nusijuokdama*). Žinoma, noriu. Jūs ją taip gracingai nešite. Jūs bet ką pasaulyje nešite gracingai, brangusis lorde Augustai. (*Nuėjusi iki durų,*

ji minutėlei atsigręžia į ledį Vindermir. Jų akys susitinka. Paskui ji nususuka ir išeina pro duris centre, o iš paskos nuseka lordas Augustas.)

LEDI VINDERMIR. Arturai, ar daugiau blogai nebekalbėsi apie misis Erlin?

LORDAS VINDERMIRAS (*liūdnai*). Ji geresnė, nei aš maniau.

LEDI VINDERMIR. Ji geresnė už mane.

LORDAS VINDERMIRAS (*šypsodamasis glosto jai plaukus*). Mažute, jūs priklausote skirtingiems pasauliams. Į tavo pasaulį blogis nepateko.

LEDI VINDERMIR. Nekalbėk taip, Arturai. Pasaulis vienas mums visiems. Gėris ir blogis, nuodėmė ir nekaltybė žengia koja kojon. Užmerkti akis ir to nematyti – tai tas pats, kas užrištom akim klaidžioti tarp duobių ir bedugnių, tikintis, kad tai padės jų išvengti.

LORDAS VINDERMIRAS (*eina su ja prie sofos*). Brangioji, kodėl tu taip kalbi?

LEDI VINDERMIR (*sėdasi ant sofos*). Todėl, kad aš, gyvendama užrištomis akimis, priėjau liepto galą. Ta, kuri mus išskyrė...

LORDAS VINDERMIRAS. Mes niekada nebuvo-me atskirti.

LEDI VINDERMIR. To niekada neturi atsitikti. Ak, Arturai, mylėk mane kaip anksčiau, ir aš tavim dar labiau tikėsiu – visada tikėsiu. Vykime į Selbj. Ten sode dabar žydi baltos ir raudonos rožės.

Įeina lordas Augustas.

LORDAS AUGUSTAS. Arturai, ji viską paaiškino!

Ledi Vindermir baisiai išsigąsta. Lordas Vindermiras krūpteli. Lordas Augustas paima jį už parankės, nusi-veda į avansceną ir kažką greitai ir tyliai jam pasakoja. Ledi Vindermir juos išgąstingai stebi.

LORDAS AUGUSTAS. Mano mielas bičiuli, ji, velniai griebtų, man viską paaiškino. Mes jai buvome be galo neteisingi. Pasirodo, ji tik dėl manęs atsidūrė lordo Darlingtono apartamentuose. Pirma ji nuvyko į klubą, norėjo pagaliau priimti mano pasiūlymą. Sužinojusi, kad aš jau išvažiavau, išskubėjo paskui. O išgirdusi, kad mūsų ateina tokia daugybė, ji, žinoma, pasislėpė kitame kambaryje!.. Ir visa tai, patikėkite, dideliu mano džiaugsmu. Mes visi elgėmės su ja šiurkščiai. Tokia moteris man ir reikalinga. Ji

tarsi sukurta man. Vienintelė jos sąlyga – kad visam laikui išvyktume iš Anglijos. Tai irgi labai gerai. Prakeikti klubai, prakeiktas klimatas, prakeikti virėjai – viskas velniop! Pavargau nuo viso to!

LEDI VINDERMIR (*išsigandusi*). Ar misis Erlin?

LORDAS AUGUSTAS (*kreipdamasis į ją galvos linktelėjimu*). Taip, ledi Vindermir, misis Erlin padarė man garbę ir sutiko tapti mano žmona.

LORDAS VINDERMIRAS. Na ką gi, jūs vedate iš tiesų labai protingą moterį!

LEDI VINDERMIR (*imdama savo vyrą už rankos*). Ak, jūs vedate labai gerą moterį!

Uždanga.

Oskaras Vaildas – XIX a. antrosios pusės
(karalienės Viktorijos laikų) airių kilmės anglų poetas,
dramaturgas, eseistas, kritikas ir romanistas, išgarsėjęs
vieninteliu romanu „Doriano Grėjaus portretas“,
pasakomis, eilėraščiais bei pjesėmis.

Pjesė „Ledi Vindermir vėduoklė“ parašyta 1891 m.

I lietuvių kalbą ją išvertė Narimantas Evaldas

Samalavičius – Vilniaus universiteto profesorius,
chirurgas, onkologas. Nors pasirinko mediko profesiją,
visą laiką domėjosi literatūra ir muzika. Jo vertimai iš
anglų kalbos buvo spausdinti „Kultūros baruose“,
„Literatūroje ir mene“ ir kt.

Simboliška, kad pjesės autorių ir vertėją vienija ne tik
meilė literatūrai, bet ir ... medicina. O. Vaildas gimė
žymaus chirurgo ir poetės šeimoje. Ir štai dabar, praėjus
daugiau kaip šimtmečiui, prie O. Vaildo kūrybos
vertimo prisilietė gydytojo ranka.
Simboliška, o gal – lemtinga?..

edukacija

ISBN 978-9955-20-838-9

